

1

Njali ma Isaṅ ma bareni a bbinna Yéesu ma

¹Byaltín ginsafin ginúmlí giboonte, a bboorna Yéesu Gríst, mbin Haala. ²Njali ma ugíni bsafle a Isaṅ, hi ma saantin yo a bsaantin Haala, ayaa: "Haala saanti ngi mbi hilli ma, ayaama: "siimblini, inhíti ahíti hiinda, hi ma nhotina a gíti, samindi amegesi bsín biindi ma. ³Anṅaata a ffili fñaane, anyaabà: Megesna sínna ateengi ma, yaanawi uluuse." ⁴Habe Isaṅ gata a fili fñaane ma. Asaanti ngi biṅaṅ ma samindi bibatte, binan yísi gtaagím bàa ma. Ndi biyísi gtaagím bàa ma, Haala ma ndúuturibà. Ndi bibatti mo, anlíbtibá a wéde. Wee wi ngédi yaa biguunṅa a gtaagím bàa ma. ⁵Biṅaṅ Yerusalem ngi biṅaṅ fnḡigin Yuda ma bindúba bésirimate samindi alíbtibá a wédi ma, a jogin Yordan, bisaant gtaagím bàa ma Haala ma.

⁶Isaṅ, angi yo hali gwilin búrnin ñongome. Angi yo hali gindiinṅ ma ngi mjande. Angi yo wom giwasa ngi mayi. ⁷Ansaanti ngi biṅaṅ ma anyaabà: «Holla nṅati bina, angíta a taanda ma. He hi nyofni sembe. Ii tteeg gúda a giinji gilli ma, samindi nluuji gsanti gilli. ⁸Ño líbtibaa a wéde, bari hí de nlíbtibaa a wiyn Haala uñaani fis.»

Gillíbtina Yéesu a joge Yordan

⁹A gilee gee gi Yéesu yaantita a fnḡigin Galíle, bójin Nasaret. Abinte san Isaṅ ma líbtima a wéde a joge Yordan. He líbtima a wédi ma. ¹⁰Bima alíbtiman a wédi ma, hala ma anyaantímate, haji ma abiita haala

ma húbte. Wiyn Haala walte njali mbere. Mma uhiila a hí. ¹¹ Mma bisiim fladí yaantita a haala a téda. Fe yaama: «Hú mee gí mbi hiinda. Nnaɲna ndaani. Urintini glo.»

Giñínñinna Awúla Awooyna Yéesu a ffili fñaane

¹² A waata a waatí ma, wiyin Haala ma jód ma, unúmma a ffili fñaane. ¹³ Awúfla a fnjiɲni ma an glee njímmin tahla. Awúla Awooy ma ñínñinma. Ato gí ngi gyítin fnjiɲne hala woda. Bihítin Haala ma gína a téda daangi ma.

Yéesu soog bimata bitahla, sam bidoonma

¹⁴ Iyoo, bima bibaɲni Yísan a hódu uwooy, umaa wi Yéesu gat Galíle. Aɓantiri biɲan ma a bboorni ginúmle giboonjin Haala. ¹⁵ Asaanti biɲan ma, ayaa: «Waati ma teegu, flamin Haala ma síti gata. Guuntina a gtaagím baa ma, banan ntag ginúmle giboonjin Haala.» Wee wi aɓantiri biɲan ma.

¹⁶ Iyoo, we diisu, mma ato grayi halan jogi ma bintuugi Galíle. Bima agíni a gray a halan jogi ma, mma abiíta bimati bisíbi. Holla bintuug Símor, holla ga aduuli hilli ma, bintuugma André. Bimmatidi ngi gjala. ¹⁷ Abiítàbà, ayaa nambà yaa: «Binate, banini ndoongle, inambaa híihiili fmatim bintiimbi. Banan gí bimata, bimati bintiimbi. Njali ma bangím mmati mo gsele, bambi núma bintiimbi ma hamma.» Hamma wi asaantibà. ¹⁸ Bima bisiimni wee ma, a waatí waatí ma, biyísti gjalim bàa ma. Bidoonma nan.

¹⁹ Iyoo, adiis nan nduulu, abiíta nan bilaanti bisíbi bigolla. Holla bintuug Jag, holla ga aduulin hee ma,

bintuugma Yísarj. Bég gí nbina alaanti ma, bintuug Sébede. Bég ga a bsúwm bàa ma, bimmegees gjalim bàa ma. ²⁰ Iyoo, Yéesu biita bémbege, a waatí waatí ma, asoogbà, sam bidoonma. Umaa wi biɲatti baaban diimbam bàa ma ngi biyaatim bàa ma, bidoonma nan.

Yéesu bes awúla awooy a hal

²¹ Iyoo, Yéesu ngi bidoonji bigilli ma gaɛ bóji ma bintuug Gabernam. Fleen gyabí ma ata a hódin fnsujurrem Bijúwif Atoo héd ma, ayal nan ginhíihiilim biñaɲ ma Bsaantin Haala. ²² Njali ma anhihiili bà, we baatíbà ndaani. Húri yaa, aa bbà híhhiili njam bigi ma nhíhhiili fnhalirin Haala fembe, haní. Ahíhhiilibà ngi bsín fana. ²³ Iyoo, waatí ma agína a hódin fnsujurrem Bijúwif a ginhíihiilim biñaɲ ma Bsaantin Haala ma, umaa wi hal holo, a hi ma adoonlina Awúla Awooy ma yaatini, hee hi gaɛ, ²⁴ aɲaati nan, ayaa: «Haarj! Yéesu, hiin Nasaret, wi gitilini a mñuugim bâan ma?» Ayaa: «Ubinte, samindi umattíbâ ga?» Ayaama: «Ñe widna, nhúru, hú he ga alete ma Haala híttin.» Habe wi adoonlina Awúla Awooy saanti ngi bsúmn hal hembe.

²⁵ Wee wi Yéesu yaama yaa: «Digi! Yaant a hal hómму!» ²⁶ Umaa wi adoonlina Awúla Awooy hembe ɲóodtimawi. Ayaa nanwi nsatitir, aɲaati nan ndaani, ayaanti nan a hí. ²⁷ Bima biñaɲ ma biitan wembe, haarj, we baattíbà bindúba ndaani. Mma bisaantindu, biyaa: «Wo gí wi? Ngedni wili uhaami wi angi híhhiili mo faɲ faɲ? Alaanti ho, ansaanti wil uhóondi ngi bsín, an ganti bidoonlina Awúla Awooy, nda asaantibà,

binsiimlima. Wee wi biñaŋ ma saantindu a bboorin wi ma Yéesu ma yaatim bembe. ²⁸ Wee we tínga, biñaŋn ffilin Galíle bindúba jé húr ftuugina Yéesu hembe.

Bgiisna nnan diimbàna anínna Simon

²⁹ A waata a waatí ma ayaantina a hódin fnsujurrem bijúwif ma ngi bidoonji bigilli ma, Isaŋ ngi Jag ngi Simon ngi Andre, we bita a ñaalna Simon ngi Andre.

³⁰ Biwéeti nnandiimbàna anínna Simon usaage ndaani an aa tta mmada bluusi. Ñúwñuu ma lígiri ndaani a hí. We bisaanti ngi hí ma, biyaama: «Anín ho gú usaage.»

³¹ Abinte, atagma fjif. Bima atagman fjif ma, adaangima bluusi ma. Ñúwñuw ma sów a hí. Awaatí waatí ma, anín ma yal gyaatim bidaaji ma.

³² Bima léeyi ma yóolini, binúmma bisaagi ma bindúba. Hínoo híni gím mo ngi bsaagóo bsaage ngi bigi ma gíni ngi búuli biwoo ma fana. Bég bindúba binúmmate.

³³ Biñaŋm bóji ma reŋindi bindúba a bsúm búutin ñaale.

³⁴ Iyoo, agiis biñaŋ biñóbe, bsaagóo bsaage, agiisbi, am biyet faŋ faŋ. Ayaantí fana bidoonlina Awúla Awooy biñóbe, sam biyaant a biñaŋ ma. Bima ayaantimbà, aa bbà yís, sam bisaanti wil, gaatu bég widma.

³⁵ Iyoo, blúti ma, jandi buti ma nñaani, umaa wi Yéesu luusu, ayaanti nan a hódí. Atoo nan batí willi ma, asag nan Haala héd ma. ³⁶ Umaa wi Símon ngi bintidni ma, bég géggegma. ³⁷ Bigéggegma, biwéetima nan haandam ba. Bima biwéetiman haj, mma biyaama yaa: «Bigolla fmbún, bég gíta a ngéggeg wiindi ma.» Habe wi bisaantima. ³⁸ Mma he wéligibà, ayaa: «Bâjangana ta

an ɲbóji golla, samindi nbiñaɲn héd ma fana Bsaantin Haala. Wee wi t́inga, mbinte béege. Wee wi asaantibà. ³⁹ Umaa wi alúuta bjajóo bjaji a ffilin Galíle. Aga to ɓantiri biñaɲ ma Bsaantin Haala bembe a ggódin nsujurrem Bijúwif. Asaanti fana bidoonlina Awúla Awooy, bigi ma yaatin a gliitim biñaɲ ma, asaantibà, sam biyaant a bége ma bbindiɲ.

Bgiisna adugje

⁴⁰ Iyoo, flee folo, hal holo, hi ma ǵini ngi bsaagina adugje, he gaɗ ngi Yéesu. Agúdi nan a ǵitini ma, asagma nan, sa adaangima, ayaa ngi he: «Ndu unaɲ mo, umadan ɲóodina njalni mtíiti biinda ma, ngín ño.» Habe wi asaanti he. ⁴¹ Umaa wi he ǵi ngi bwalna asaar a bboori billi ma. Wee wi alayima fjif ma, a dídma nan, ayaa yaa: «Nnaɲu, so unóodi

uyete.» Hamma wi asaantima. ⁴² A waatí waatí ma wi, bsaagi bembe yísma, ayeti nan wid.

⁴³ Bima agiisman ayaama yaa: «Umbagi saanti hal.»

⁴⁴ Ayaama: «Ndu uto, so umbagi to saant hal wil. Tóy, to hútili a bihotin gítim bsínn Haala ma, unambà géd liitidi ma. Unan yaa wi ma Músa ma safni a bsaantin Haala ma. Ayaa ndu ugiisle, uyet, unan yaantí sada. Wee wi ngédi yaa uyetu. Ndu uyaa habe, bihotin gíti ma mbiita wi ma Haala ma yaani a hú ma.»

⁴⁵ Bari alaanti maa tto mmada leende, asaanti ndaani ngi biñan ma, an Yéesu maa tta mmada yaata an gbóji golo. Aa mmada hútile. Mma ata a fnjiñne. Hamma biñan ma nyaantita a filóo fil, bibesirima a fnjiñni ma.

2

Bgiisna asaagin gjif ngi giinji glóode

¹ Bima glee golo diisni, wa anóodti bójin Gabernaam. Bima biñan ma siimni biyaa agatu, aga a ñaale, ² fmbún binte a ñaale. Biriiti hódi ma an a bsúmbuuti an a fñaane. Wa ayal ansaantibà bsaantin Haala ma. ³ Bima agín a bsaanti ma, we biñan bitahla, númmati asaage a gibasán ma, hi ma uhúrin yaa, gjif ma ngi giinji ma lóod ndúba. ⁴ Bari bee tti mada yaata a bsúmbúuti ma njali ma biñan ma ñóbni a bsúmbuutin hódi ma. Mma bijiinja a hódi ma a téda. Bitifti nan hódi ma a téda, biwali nan asaagi ma ngi gibasán gilli ma a gítina Yéesu ma. ⁵ Yéesu ma biita njali ma bihatiman,

wa ayaa nga asaagi ma yaa: «Mbida, ndúuturna gtaagi giindi ma.»

⁶ Bari binhíihiilni toonnan Haala bigolo, bima bisiimni Yéesu ma saanti haba, bitag wiloolo a glom bàa ma. ⁷ Biyaa: «Hey! Halla ho madan saanta haba? Awootin ftuugin Haala. Hila madan yaantíni gtaagin hal fo Haala atída? Hí de gí Haala ga?» ⁸ Bari Yéesu ma húru wi ma bitagni a glom bàa ma. Wa ayaabà: «Witíngani batagti hamma a glom baa ma? ⁹ Bsaanti bila yoofni bolla talanta, ndi nyaama mo: Nyaantí gtaagi giindi ma, fo nyaama: Luusi, ujódi gibasandi ma, uto?

¹⁰ Sam bahúri yaa ñí, Mbin antiimbi mada yaantíni gtaagin hal a boja.» Wa asaanti nga asaagi ma ayaama: ¹¹ «Jódi gibasani ma, luusi ujíiga a diin.» ¹² A waatí ma he jódi gibasani ma a ggítim biñani ma bindúba. He luus. Ayaant. Bsaanti ma batibá. Biriinga Haala ma. Biyaa: «Bsaanti bwili bo, aa tta biitale.» ¹³ Iyoo, Yéesu nóoda a jogi ma bintuug Galíle wembe. Mma biñani ma bindúba sujurru ngi hí, agabà híihiili bsaantin Haala. ¹⁴ Iyoo, we diisu. Flee folo, bima agíni a bdiisi bjaaja bolo, we abiita alaanti holo, bintuugma Léfi, gíni mbina Alfé. Hembe, agí mmeese a hódin nguuntin naame. Bima Yéesu biitamam be, ayaama yaa: «Doontini, unini ndoonle.» Wee wi asaantima. He siimu, mma aluusu, adoonma.

¹⁵ Iyoo, wee ma wi bi gí, Yéesu to síimani a baalna Léfi wembe. Húri yaa bibaandin naame fmbún ngi bitaagí fmbún fana siimlima. Mma fmbúnm bàa bémbege to síimani ngi hí ngi bidooni bigilli ma. ¹⁶ Binhíihiili

gsaanti gjímmín gembe, gíní Bifaríse bémbege, bég biíta Yéesu ga a ffomte ngi biḡaandin naame ngi biṡaagí bémbege. Bima bibiitamam be, mma biḡaa bidoonji bigilli ma, biyaa: «Wi tígani anwomtite ngi biḡaandin naame, biṡaagí bógi?» Wee wi Biferíse bémbege ḡaa bidoonjina Yéesu bémbege.

¹⁷ Bima biḡaandin habe, Yéesu siimu. Mma ayaabà yaa: «Bigi ma gíní biyete, bége, aa tti fuun angíisi. Bari bigi ma gíní bisaage, bége angíisi raaw.» Ayaabà: «Ñee tti bin a ferí ma, samindi insoogti bigi ma yaani, bigí biluuse a ferí ma, haní. Mbinti bine, samindi insoogti bigi ma húrín yaa, bigí biṡaagí.» Habe wi Yéesu saantibà Biferísé bémbege.

A bboorin sún

¹⁸ Bidoonjina Isan ngi bidoonjin Bijuwif biferise, ngi yo sún. Bari bidoonjina Yéesu ma nge sún. Flee ffoda bibinti butina Yéesu ma, biḡaama: «Wi tígani bidoonjina Isan ngi bidoonjim biferise nsúnṡe, bidoonji bigiindi ma ngeedi sún?» ¹⁹ Wa awéligibà ngi taal, ayaabà: «Ndi hali nyenḡe, bintidni maa mmada súnna flee fyenḡe filli ma. Bingí ngi hí ma flee ma fndúba. ²⁰ Flee folo mbiti bina, flee ma bintag anto ma binúm. Anto ma aa tin ha ggí ngi bà. Flee fe fi binsún

Bsaanti bbaamina Yéesu ngi gsaanti gdandím biferise

²¹ Bbay bdandí binge suguri ngi bbay bbaame. Yaa ndu usugurigi a ffoda, bbay bbaame ma nḡati bduulu, bdandí ma nḡaase. ²² Wédín resen uhaame binge túm a gdangín nḡande gdandí. Wédín resen uhaame bingi túm

a gdangí ggaame. Yaa ndu utúmwa a gdangí gdandí,
 ndi wédin resen ma n̄too mo, ummom, gdangí ma nhaay,
 wédin resen ma nwaase undúba.»

Fleen gyébi

²³ Flee ffoda, fleen gyébím bijúwif ma, Yéesu ndiista
 a gsuuba ngi bidoon̄i bigillli ma. Bima bigatin a
 suubim ble ma, mma bidoon̄ni ma yali bim̄oti nbim ble
 ma.

²⁴ We bijuwif biferise ma maarani biyaama: «Biita bo,
 biga a botin nbim ble ma, a fleen gyabí, ge gí gyaat.
 We gí bsafle a bsín ga?» ²⁵ -²⁶ Wa ayaabà: «Fo baa
 ggaran̄ wi ma Dawuda ma, hi ma gín yo alamin fbangom
 bân, yaan yo ga? A waatí we Abiyatar ma gín yo
 ahotin giti andan̄ bsín Haala ma. Anyaati yo a hódu
 unjandin Haala ma, hala ma bingín yo riinga Haala ma.
 Dawuda ma, bima guli ma raaman, ayaata a

hódin Haala. Awom nan fmbúri ma biñaani Haala ma, fi ma uhúrin yaa, bihotin gitim bsínin Haala bitída, bég bà jangaf woma. Bari Dawuda ma womfi. Añaan bidoonji bigilli ma. Wee bboonji ga? Uboonju.» ²⁷ We Yéesu ma yaabà: «Fleen gyabí aa tteen antiimbi, antiimbi teen fleeen gyabí, yaa Haala maa tti fuun sam biñan ma ga a bóo waatóo waatí. Wee wi t́inga añaatibà fleeen gyaabí. ²⁸ Wee wi t́inga ñí, Mbin antiimbi teengi fleeen gyabí a feri ma.»

3

Gingiisna asaagin fjif

¹ Iyoo, Yéesu too nan hat a hódin fnsujurrem Bijúwif ma. Hédi ma awéeti alaanti holo, hi ma gíni ngi fjif fgíyane, fe nge mada daadni wil ngi hí. ² Biñan bigolla bég ga haj, bigama ñín, sam bihúr, ndu ugí mo anñoom, sa ayéti alaanti hembe wid a fleeen gyabí ma. Ndi wee ma bi gí, bimbima lajada bsún billi ma. ³ Wee ma wi asaanta alaanti asaagi fjif fgíyani fembe, ayaama: «Luusi, u tti nam bin a gitim biñan ma.»

⁴ Aḁaa nan bigolla yaa: «Wi gíni ginfanan gsaanti gj́immin gembe a bboorin wi ma bāmada nan yaa flee gyabini ma ga? Fo gidaangin hal, fo giwootin hal? Fo ginḁal bgúudin hal, fo ggabi ma ga? Wi gíni ginfanan gsaanti gj́immin gembe?» Habe wi aḁaabà bari bég gí bdige btída. ⁵ Wee ma wi a gí ngi fiiñi ffaay a bboorni bdaadni bgom bà ma. Mma ańínbà ngi fiiñi fraay. Mma asaanti nan asaagi hembe, ayaa: «Togti fjif fiindi ma.»

Wee wi he togma fjif filli fembe, umaa wi fyetu wid, njali ma fgín yo fntíitin fí ma. ⁶Bima Bifaríse bémbege biitan wembe, mma biyaantita a hódin fnsujurrem Bijúwif wembe. A waatí waatí ma bisujurri nan ngi bigolla, gíni bigi ma tidandini ngi Hérod hembe. Bà m bà sujurra a halu uwoda, biyaa nan bbabbatílim bà ma, njali ma bimbi habi Yéesu hembe.

Bgaṭin fmbún biñan ngi Yéesu ma.

⁷Iyoo, we diisu. Yéesu too nan a jogi ma bintuug Galíle wembe. Atoo ngi bindooni bigilli ma. Iyoo, bitoo, bari biñan fmbún ma fana too ngi bà. Bigolla yaantiti Galíle, bigolla yaantiti Yúda, ⁸bigolla yaantiti bójin Yérusalem, bigolla yaantita a ffilin Yídume, bigolla yaantita a ffilin gintañilin jogin Yordan wembe, bigolla fana yaantita a déb bartuman, gíni bójin Tír, ngi bójin Sídon. Bisiim, bisaant a bboorni gyaatina Yéesu, wee ma wi tínga fmbún m biñan ma too, sam bigati ngi hí. ⁹Iyoo, bigaṭ a ḡatin jogi wembe. Haan! Biñan fmbún gaṭ, an Yéesu saanti ngi bindoon bigilli ma, sam bibareti bsúwu ma. Bsúwu bembe raama, sa adaajiri ngi biñan ma nduulu, sam bége mbagima daadí. ¹⁰Njali ma agiistim be biñan fmbún, am bége yet fan fan, we we tínga, waabo bisaagi ma bindúba nwogita a hí, sam bimétima. ¹¹Fana, waatóo waatí bindoonlina Awúla Awooy ma mbiitama mo, bingi gúd mo a gítini ma, bingi naat mo yaa: «Uwe gí Mbin Haala.» ¹²Hamma wi bingi saanti mo, bari Yéesu feentandibà ndaani, ayaa: «Bambagini saanti yaa, ñí

ma hi gí Mbin Haala.» Wee wi asaanti bidoonlina Awúla Awooy bémbege.

Yéesu jógi bihíti bijímmín ngi bisibi

¹³ Iyoo, we diisu. Mma Yéesu ta a fgongo folla. Njandi antóy, asoogti bigolo, bigi ma ajógni, sam bitoo ngi hí. Iyoo, bisiimu, bitoo nan ngi hí a gongo ma. ¹⁴ Mma ajógi bilaanti bijímmín ngi bisíbi, sam bigí bidoonni ma. Ajógbà, samindi anhitibà fana, binan ñantiri Bsaantin Haala biñan ma. ¹⁵ Awunbà bsín fana, sam biyaantí bidoonlina Awúla Awooy, sam biyaant a gliitim biñan ma. ¹⁶ Iyoo, gtuugim bidoonna Yéesu, ge du? Holla bintuug Símon, húri yaa, Yéesu wunma ftuugi folla gíni Bbíyeer. ¹⁷ Holla bintuug Jag, nga aduulu hilli ma bintuug Yísan. Bége gí nbina Sébede hembe. Húri yaa, Yéesu wunbà ftuugi folla, gíni Dbi Mébdi Ngi Fnñangira. ¹⁸ Holla fana bintuug André, holla Fílib, holla Bartélemi, holla Matíyu, holla Tomas, holla Jag, gíni mbina Alfé hembe, holla Tadé, holla Símon hiim bójin Ganaan wembe, ¹⁹ ngi holla fana Yúdas Yísgariyot, hi ma mbi janfana Yéesu hembe.

Yéesu ngi Awúla Awooy ma, hi ma bintuugi Beelsebub.

²⁰ Bima biñóodtin a hódi ma, biñan fmbún binte bisujurre a hódi ma, am bii mmada gitini fjif ma binwomtite. ²¹ Bima bibíyaama ma siimni bsaanti be, bibésirima samindi bitagma. Binyaandi yaa ayíraw.

(²² Iyoo, binhíihiilni toonna Haala bigolla, bigi ma yaantitin Yérusalem, bêge saanta a bboorna Yéesu, biyaa: « Agí ngi Awúla Awooy a liiti willi ma! Awúla Awooy, hee hi bintuug Beelsebub. Ahotin gítim búuli

biwooy, hee hi nwunma sembe, sa amadabà yaantina a gliitim biñaŋ ma. Hamma wi bég saanta a bboorna Yéesu ma.) ²³ We Yéesu ma soogbà, awéligibà ngi taal, ayaabà: «Hali ma gíni nga Awúla Awooy ma, aa ttin bési búuli biwooy a biñaŋ ma.? ²⁴ Ndi fbango haa, halla fbango ma madan jeti fí ftída? ²⁵ Ndi biñaŋn baali fana suum, bàa ma bitída, bee ttim mada ga hala uwoda? Búuli biwoo ma, bee ttim mada suum suumle bà bitída. Yaa, ndi bisuum suumle bàa bitídni ma, binlaslasnde.

²⁷ « Jandi hali nyaata a baalina hal usate samindi ummada jódi gwili gilli ma fondu utítama hali folo. Yaa ndu uu mma hal, uu ttim mada jódi gwili gilli ma.» Adasadbà taal, samindi bihúri yaa hí, Yéesu ma, yoofi Awúla Awooy ma sembe.

²⁸ «Fnse, Haala mada dúuturni hal. Gilajadi yo, gisaantadi yo, gtaagí yo, amadag yísa. Bari, ndi hal wooti ftuugin Wiyin Haala Uñaani fis, anjata a gibosi bge. Haala aa mma mada dúuturna.» ³⁰ Yaa biyaa Yéesu

ma gí ngi Awúla Awooy, biyaa wiyin Haala ma ga Awúla Awooy. Wee wi t́nga asaantite hamma.

Bibíyaamana Yéesu

^{31- 32} Nnandiimbà ma ngi biduuli bigilli ma, bég binma ñín. Biyaama: «Nnandiin ma ngi biduuli bigiindi ma gí bjeta a fñaane.» Bari biwéeti agí mmeese a ñuugim biñan ma. ³³ Wa ayaabà: «A bboorin Haala, hila gíni nnanɗan? Hila gín aduuli hiinda? ³⁴ Añíni a fmbún biñan ma, biñan ma abiiɗan, wa ayaabà: «Ngette bidéeda ma ngi bigi ma yereni ngi ñí bitída bà gí bibíyaada. ³⁵ Hínoo hini nyaa wi ma raani Haala, he ga aduuli hiinda, he gí nnanɗan.»

4

Btaal, anwas

¹ Iyoo, Yéesu ma ta a gɓatin joge. Ayal anhihiili biñan. Biñan fmbún bésirima a gɓatin jogi ma. Wa alíba a bsúwa. Hamma biñan ma binte, bidoornmate a gɓatin jogi ma a boji ma. Hí ma gí nan mmeesa a bsúw ma. ² Agabà híhiili gwili fmbún ngi taal.

³ Ayaa ngi biñan ma: «Siimblina wi mee insaantibaa. Wee gí njali ma babiitam bembe, hali binti nwas. ⁴ Nda awasi nbim bta, golla ngóba a bsín. Gyíti billéenti ma mbinte, bég njódigi. ⁵ Golla ngóba a ffilin laagí, ffili ma uhúri nyaa, glaagí ñóba a fí. Djéji dúufa yaa bojaa gga a ffili ma. ⁶ Ndi gdúuf, léeyi ma mbinte, untédi nbin ta ma, búuli maa ttim mada jete, unlóodi. Yaa bojaa gga aj. ⁷ Nbi golla mmada góba a filin yuwe. Gi ma góbim be a filin yuw fe, bahúri yaa ndi yuw ma luus, nbi maa ttim mada dúufa. Gee ttim mada déeni

ɲbi, yaa yuw ma ñóbi ndaani. ⁸ Golla mada góba a ffili fmeje. Gi ma góbin a filin fmeje, ge ndúufi. Ndi gdúuf, ɲmada déeni ɲbi njímmín habí, fo ɲbi njímmín faaji yo, fo ɲbi gemi yo. ⁹ Wi ma insaantibaa, sam basiimblini gboonje ngi glo.»

Wi ma t́ingani taali ma

¹⁰ Iyoo, bima agíni batí ngi bilaanti bijímmín ngi bisib ma ngi bidoonji bigilli bigolla, bàa ma bitída bég ɓaama a bboorni taali ma. ¹¹ Wa ayaabá: «Baa bég Haala daangibaa, bahúri bsaantin Haala. Bigi ma gíni batí, bigi maa tta húr bsaantin Haala a bboorin flami filli ma. Bége, mmada saanti ngi bàa ma ngi taal. ¹² Bége nñínñine, bari bingee biíta. Binsiimli siimle, bari bingee siim, sam bimbagi yaa a gíti ma a taan, sam bijóodte a Haala ma. Yaa ndi bihamta a giti ma a taan, Haala ndúuturibà.»

Gbant́irim btaal ma a bboorin anwas ma

¹³ Ayaabà: «Baa ssiim bsaanti bo ga? Halla bammada siimi taali ma undúba?» ¹⁴ Ayaabà: «Anwasi he, he gí njali ma babiitam bembe, hali nwasi bsaantin Haala. ¹⁵ Biñan bigolla ga aj, bég gí njali ma ubiitam be, bsín ma, uwasati ma góbini. Ndi bisiim mo bsaantin Haala ma, Awúla Awooy mbinte. Mma, anjódbi a glom bàa ma. Bii ttin ha mmada tagi wi ma bisaantimbà. ¹⁶ Iyoo, bigolla gí njan ffilin laagí. Binsiimli bsaantin Haala ngi glo ɲñaane, barí bigí njan ffilin laagí. ¹⁷ Njan wili ma dúufni a boja wii nnan gaade giɓúul, wii ttim mada jete gboonje. Iyoo, ndi bisiim bríibu ngi gwili ggoliyatale a bboorin bsaantin Haala

ma, ndi we gitile, bingole binyísi bsaantin Haala ma.
¹⁸ Bigolla gí njali ma ubiitam be ffilin yuwe. ¹⁹ Ndi bisaantibà bsaantin Haala, bii ttim mada jeta a glom bàa ma, yaa glom bàa ma ga a gwili gber. Glom báa ma nga a gimmiira gwilin feri ma, giin gileen waabo, nga a gwili ma raambà, ngi gwilin naafúl, njali ma bingiti naafúl. Yaa bii nnan hùri yaa gwilin naaful gí glaj, yaa gee ggí bsaantin Haala. Wi ma gíni fnse ma, fef gí fsaantin Haala, fee ggaade gijete a glom bàa ma. Fee ttim mada déeni nbi. ²⁰ Iyoo, bari bigolla gí njan boju umeje. Ndi bisiim mo bsaantin Haala, bintagbi gboonje. Mdée nbi, njímmín hábí yo, njímmín faaji yo, gemi yo.

Ginjarna bsaant

²¹ We Yéesu ma yaabà: «Ndu ulugbi flambí unbuufi fteri ga, fo untúmfa a mtaandi baají ga? » ayaabà: «Haní. Ndu ulugbi flambi ma, unjétifi a btaabul san hódi ma jaar. ²² Gwilni fsuw ma ngi gwili nmeyi ma ndúba, flam ma njarigi nrate, a fñaane. ²³ Hínoo híni madan siimli mo sam asiimle.»

²⁴ Ayaabà: «Yaana gboonje a wi ma bansiimle. Wi ma banhoolle ngi bigolla, hamma binhoolibaa, hamma bimbunbaa. ²⁵ Hi ma gaadni bimbunma. Hi ma aa ttin gaade, binbóti uduulu ma agaadni,»

Bdúufni nbii gta

²⁶ Iyoo, wa ayaabà: «Flamin Haala ma mbune njali ma nbii gta ma ndúufi. ²⁷²⁸ Ndu uwasi nbi gta usów, unjiige, unto riye a baale. Alúti ndu uluus, unwéeti nbii gta ma dúuf. Boji ma ndúufduufgi. Bari hú ma,

uu ttin húr wi ma ndúufduufgi. Ndi bta ma dúuf,
mlígiri, mmómir, myaantír. ²⁹ Ndi byaantír bsów, unjódi
giguur, utob guur. Yaa, byaantí ma gatu.»

Bdúufni ɲbii mutaard

³⁰ Wa ayaabà: «Siimlinani, indasadbaa btali bo,
samindi bahúr njali ma flamin Haala ma gín. ³¹ Fe gí
njan fmbin mutaard. Gyoofo ɲbiin ta golla soonja.
³² Ndu uwasgi, ɲdúufi. Iyoo, ndi gfúud, bta ma
nlígiri, myoofi ta usoonji ma undúba. Mgí ngi gray.
Gyíti mmada yaa ɲɓabim bàa ma a gimbíblin grayi ma.
Habe flamin Haala ma gíw.»

³³ Iyoo, asaanti ngi bàa ma Bsaantin Haala, asaanti ngi bà gwili fmbún ngi taal, gi ma bimmada siima.

³⁴ Bari bsaantóo bsaanti ansaanti mo ngi bà, a btaali btídi ba ansaanti ngi bà. Bari nda agati mo ngi bidoonji bigilli ma, ngi bég bà angi saanti mo uñaani fis gwili ma ndúba. ³⁵ Iyoo, we diisu. Flee folo njuuma, Yéesu saanti bidoonji bigilli ma, ayaabà: «Bâyítina jogi ma.» ³⁶ Mma biñatte fmbúnm biñan fembe. Mma bilíb a bsúwa mdañ ma, a bi ma Yéesu gini mmeese. Mma biyali btoo, sam biyíti jogi wembe. ³⁷ Bima bigíni a byítin jogi wembe, mma fndéli fndañ yalti gref ndaani. Fref ndaani ngi sembe undañ ndaani fañ fañ, an gwambúji ndaaf bsúwim bà bembe, an wédin jogi ma yaat a bí. Haan! Bsúw bembe síti riita ngi wédin jogi wembe. ³⁸ Wee wi gitilu, bari Yéesu ga a bñuu btída, ariñ nan bgo ma a friñti bgo. Aga a bñuu a btaanti bsúwa bembe. Mma bidoonjini ma wilima, biyaama nan yaa: «Anhíihiili! Wee ggí wil wolo a hú ma, ndi bñnlóodna ga?» Hama biñaa Yéesu hembe.

³⁹ He wilu, aluus nan. Asaanti nan ngi sembe a fndéli fembe, ayaa: «Digi! Asaanti nan wédin jogi yaa: «Jooloy! Umbagi yítinde!» Umaa wi fndéli ma lóodu. A gragrag ma, umaa wi wédin jogi ma fana yabí fnyítinde fembe. ⁴⁰ Mma he saanti nan bindoon bigilli ma yaa: «Halla wi? Wi tígani bagolite habe? Ngee ndi batíg gí bwooy gihañ? Wee wi añaabà. ⁴¹ Bari gigoli tagbà ndaani, bisaantindu yaa: «Halla wi, hila gini hal awili he? Ganti fndéli ma ngi wédin

jogi ma, ge fana siimlima!» Habe wi bisaantindu a bboorin wi ma Yéesu yaam bembe.

5

Yéesu bes búuli biwooy a hal

¹ Iyoo, bima fndéli fndaŋ fembe sówlini gref gembe, mma bitígte a byítin jogi wembe. Mma bibi gat a gɓati golla a wee ma, gíni a debbarteman wolla bintuug Gérasenes. ² Bima bigatini hédi ma, awaatí waatí ma Yéesu waltini a bsúwu bembe, mma awéeti alaanti holo, a hi ma bidoonina Awúla Awooy ma yaatin a liiti willi ma. He yaantita a hala gtiili ma. ³ Húri yaa, he ngi meesi mo hala gtiili gembe. Hal aa mma mada hala. Ganti ngi gjéenu, gee tin madama hali gdaadi. ⁴ Waatóo waatí bingíma hal mo gjif gilli ma ngi gjéenu. Bingima hal mo fana giinji gilli ma ngi wil wolo mébdini ngi ntoba faadanat. Bingima hal mo habe, bari angíwi das mo waatóo waatí. Hal aa ggí, hi ma madama daadna ngi sembe willi. ⁵ Waatóo waatí, flée flé ngi gimandóo gimanda, angi gí mo a hala gtiili gembe. Anjaat waatóo waatí ndaani. Anjód glaagí, ambonot liiti willi ma.

⁶ Iyoo, hembe, abiita Yéesu gidaaji nduulu. Abiitama, mma adét a hí, agúdi nan a gítini ma. ⁷ - ⁸ He yaama nan yaa: «Andoonina Awúla Awooy, yaanti a hal ho!» Habee wi asaantima. Umaa wi anjaat ndaani, asaanti nan ngi sembe yaa: «Yéesu gíni mbin Haala gíni a téda, win wi unyaa ngi ñí? Aftuugin Haala, insagna, samindi umbagi nraantí.» Wee wi asag Yéesu hembe. ⁹ Mma he baama yaa: «Halla ftuugidi ma gín?»

Mma alaanti ma wéligima nan yaa: «Ftuugida ma gí Fmbúnj Fñóbe, gaatu bâñób ndaani.» Habe wi awéligima.

¹⁰ Mma atíg sag Yéesu ngi sembe, san he mbagibà bes a ffili fembe.

¹¹ Iyoo, fmbúnjni ggúmbi ga aj, ɲtoota ngi bà.

Bingéggegi wii woma a ffili ma gíni ngi nhírtihirti.

¹² Umaa wi bidoonja Awúla Awooy ma sag Yéesu ngi sembe, biyaa: «So uhítibâ, sam bâtoo gat ngi ggúmbi bémbegele, sam bâyaat a bà.» Wee wi bisagma bembe.

¹³ Wee wi Yéesu ma naɲu. Umaa wi bidoonja Awúla Awooy ma yaant a alaanti hembe, biyaati nan a ggúmbi bémbege. Mma fmbúnj bà ma bindúba, gíni ggúmbi gwíli gsíbi bémbege, mma bidét a tédim mgída bembe. Mma bigóbu a jogi ma, binadi nan a wédi wembe.

¹⁴ Iyoo, bilaanti bigolla, bigi ma nggúmbi bémbege, bég du? Bima bibiitan wee ma undúba, mma bidétu, sam biɓantír biñaɲm bóji ma bindúba. Bima biɓantirimba, mma biñaɲ bigolla to hédi ma, sam bihúr, wi ma gitilini faɲ faɲ. ¹⁵ Bima bég gatini ngi Yéesu hembe, mma bibiita alaanti hembe, hi ma gín ño ngi bindoonlina Awúla Awooy a liiti willi ma. Bibiitama, agí mmeese. Atúmlu fana gwili bbale. Waabo bgoni ma yetu, gimmiira gilli ma ɲóodu njan yo willi ma hat. Bima bibiitan wee ma undúba, mma bigolu. ¹⁶ Mma bigi ma biitam bembe, bége ɓantir bigolla, wi ma gitilini alaanti hembe. Biɓantíri nan a bboorni ggúmbi bémbege fana. ¹⁷ Bima biñaɲ bémbege siimni wee ma undúba, mma bisaanti Yéesu, sa ayaanti a fntédim bà ma.

¹⁸ Iyoo, haande he nanu. Atoo nan. Anóodi nan a bsúwu billi bembe. Waatí ma agína a blíbni bsúwu bembe, mma alaanti hembe, hi ma gín ño ngi bidoonja Awúla Awooy a liite willi ma, he sagma ndaani, samindi he númma. ¹⁹ Bari aa nnañ. Ayaama yaa: «Nóoda a biñañ diin ma, unambà too ßantir gwili ma ndúba Ateenga hiindi ma yaani a bboori biindi ma, ngi njali ma he gíni ngi bwalin asaar a bboori biinde.» Wee wi Yéesu saantu alaanti hembe.

²⁰ Bima he siimni we, umaa wi ayaantu. Atoo nan an nbóji gjímmín, samindi asaanti biñañ hédi ma, wi ma Yéesu yaani a bboori billi ma. Híno híni siimni bsaanti billi ma, haan, be bbatímati ndaani dé!

Bgiisni mbúuta nga anín

²¹ Bima ayítin jogi ma biñañ fmbún besirima gingébelen jogi ma. Agí ngi biñañ ma héd ma. ²² - ²³ Mma alaanti holo, ahótin gítin hódin fnsujurem bijúwif ma, bintuugma Jaariyas, he binte. Asagma, agúdima ayaama: «Mbintu udaangini. Mbi ufúli hiinda ma gí ndaani usaage. Bintu umétima ngi gjif ma, fo ammada yeta. ²⁴ Mma Yéesu ma to ngi hí. Biñañ ma bésirima, bidoonma ngi Jaariyas ma. Fmbún biñañ ma dudma ndaani.

²⁵ Anín holo gí yo asaage resu ujímmin ngu usibi. Bsaagi ma agaadni, gsam ngi nyaanta a hí. Bsaagi ma mébdi ngi wosina anín. ²⁶ Ato butim bingiisi fmbún an gudni ma daan sówa undúba. Abóo ndaani. Aa mmada yeta. We bsaagi ma ntíg bune. ²⁷ Mma bibima bbi saanti gwilna Yéesu samindi ato buti willi ma, abi luus ato

butini ma. Bari bima agatin awéetima a fmbúŋm biñaŋ. Mma ayaa bfeere an adaan métini gwilin he ma.

²⁸ Anyaandi yaa nda améti gwilin he ma anyeti. ²⁹ Bima amétini gwilin he ma, mma gsaam ma jetu, gee tta yyaanta a hí. Asiiim liitini ma matir. ³⁰ Bari bima amétiman, Yéesu ma siim sembin gingiisi yaanta a hí. Mma ańín a taan a fmbúŋm biñaŋ ma, ayaa: «Hila métini gwilda?» ³¹ We bidoonji bigilli ma yaama: «Hey! Halla biñaŋ dud nan uga to baanda a fmbúŋm biñaŋ fo hi ma métinan? » ³² Bari an wee ma undúba, aga gińínńínli ma samindi ammada biitani hi ma métiman.

³³ Anín ma métiman, gifíiri ma gitída aga a ggtída a fmbúŋm biñaŋ ma. Mma abinte, agúda a giinjina Yéesu ma ayaama gwili ma ńdúba. ³⁴ We Yéesu ma yaama: «Mbida, bbaŋi ma uhaŋini, be baalna. To riŋ glo giindi ma. Bsaagi bo bsów a hú ma. Bii ttin ha gga a hú ma.»

³⁵ Bima Yéesu ma gín a fnsaante ma, mma biñaŋ bigolla yaantita a baalna Jaariyas biyaama: «Mbidi ma lóodu, yísi anhihiili ma ato.» ³⁶ Bari Yéesu ma siimu. Bima asiimni habe, mma ayaama: «Haŋi Haala, umbaa ggole.»

³⁷ Yéesu maa nnaŋ sam biñaŋ doonma halana asaagi ma. Ahotindi ngi Jag ngi Bbiyeer ngi Isaŋ, he ga aduulna Jag. ³⁸ Bito bigaŋi a baalna

ateengin hódin fnsujurre ma. Biwéeti biñan fmbún nriiji, binjaati, binyaa: «Mbúuta ma lóodu.» ³⁹ Bima ayaatini, wa ayaabà: «Wi bariijidi, banjaata habo? Aa llóod, mbúuta ma ga a gbu. ⁴⁰ We bitooma.

Bima agatin alana asaagi ma, wa ayaantí biñan ma bindúba a fñaane. Anati nan ngi faafan diimbàni mbúuta ma ngi nnan diimbàni mbúuta ma ngi bidoonji bigilli ma, Bbiyeer ngi Jag ngi Isan. ⁴¹ Mma atagi mbúuta ma fjif, asaanti ngi hí ma a fsaantim bàa ma, ayaama: «Taliṭa gúmi.» We gí: «Afúla aduulu ho, luusi ujete.» ⁴² Afúla udúulu ma luusa ajete, ayóbod, yaa mbúuta ma teen resu ujímmín ngu usibi. Biñan ma maaran haji ma bindúba, bsaanti ma baattíbà. ⁴³ Mma ayaabá sam bimbagi saanti wi ma bibiitan. Mma ayaabà: «Ñaana wii woma.»

6

Bjígna Yéesu bójin diimbà ma

¹ Iyoo, bima ayaantitin héd ma ajígí bójindiimbà ma ngi bidoonji bigilli ma.

² Bima bigatini, ayaata a hódin fnsujurre bijúwif ma fleen gyabí ma. Ayali ginhíihiili biñan ma bsaantin Haala ma. We biñan ma, bsaanti ma baatíbà. We biyaa: «Halla ahúrní gwili go? Gilla agitini bsiri bo? Fo gwilin sembe ggí ngi hí ga? Fo gwilin gimmada?» Ngette anḡijji he hi ga? ³ Ngette mbina Marí hí ga, andaṅna Jag ngi Josef ngi Simon ngi Jude? Gsóof bigilli ma ngette bég bà gí hando ga?» Bari bég ma, giiñim bàa ma moon ngi hí ma. ⁴ Ayaabà «Ahítin Haala, bingima lébti mo ndaani a ṅbóji gber, bari

bingema lébti a diimbà ma.» ⁵ Aa ttim mada yaa wil héd ma, yaa bii mma haɗ. Bari an wee ma undúba agiisi bigolla, adídbà ngi gjif gilli ma. Bég ma luusu. ⁶ Njali ma bee mman haɗ, bsaanti ma baatímati ndaani.

Bihítina Yéesu ma

Arayi ɲbóji fmbún, alabiri ffili ma fndúba, anhíihiili bigolla bsaantín Haala ma. ⁷ Iyoo, mma asoog bidoonji bijímmín ngi bisibi bigilli ma, asaantibà, ahíti nambà an ɲbóji ma bisib bisibi. Awunbà gimmada, sam bimada besi búuli biwoo ma a biñan ma. ⁸ Ayaabà: «Ndi bantóy, hínoo híni ftan yóbdí fiindi ma ftída fma fi ungaade. Uu ttin núm fmbúru, uu ttin núm dangí, uu ttin núm gudi. ⁹ Gsanti giindi ma gtídi gi untúmle. Uu ttin túmli gwili gsibi a liiti wiindi ma. ¹⁰ Ndi bato, am bagati bóji ma, ndi bayaata a ðaale, ndi biwalibaa sam baguun haj an waatí ma btoom baa ma nteegi. ¹¹ Halóo hala ma bayaatin, bigee nambaa wal gboonje, bigee nambaa siimble, sam bayaant haji ma. Ndi bayaanti mo, banan goggori boji gsantim baa ma. Wee wi ngédi yaa bii nnan.» ¹² Bito nan, binsaanti ngi biñan ma bsaantin Haala ma, sam biñan ma batte, sam biñan ma guunta a gtaagím bàa ma. ¹³ Bibesi búuli biwooy a biñan fmbún. Bigiis bisaagi fmbún. Biyogbà diwilin sam bimmada luusa.

Gilóodna Isan ma

¹⁴ Iyoo, Hérod, alamin fnɗig ma, asiim binsaanti gwili go. Asiim gwili fmbún a bsaanti be. Biñan fana siim bsaanti ma a ffili ma. Bigolla yaa: «Isan ma hi ma ngín yo líbti biñan ma a wéde, he hi wiinte. Wee wi

tínga agíti ngi sembe uwilo wo.» ¹⁵ Bigolla yaa: «Haní, Éli ahítin Haalan yo hi.» Bigolla yaa: «Yéesu ma, hí ma hí ga ahítin Haala holla ma njalim begin yo ma diisni.» ¹⁶ Bari Hérode ma, amiira yaa Isarj ma ayósim be bgo ma he ma hi wiingte hatíde.

¹⁷ Iyoo, njali ma Hérode ma habni Isarj, yaa Hérode ma yeenj yo yeenj anínna aduuli hilli ma Filib. Binyaa anín ma Hérodiyaas. ¹⁸ Bari bima Hérode ma yeenman we Isarj ma saant ayaa: « Bsínin Haala maa ssaant habe fo hali mada yeenj anínna aduuli hilli atíg gú uyete.»

¹⁹ Bari bima Hérodiyaas siimni bsaanti ba, araaw, wii mma sùm. Wil raama, sa ahabi Isarj ma, bari aa mma mada haba. ²⁰ Yaa Hérode ma híti biñanj sam bito tagi Isarj ma, bimanan banj a hódu uwooy. Biñanj ma to, bito tagi Isarj ma, bari Hérode maa ññoom Isarj ma. Yaa Isarj ma gí hal uluuse, halin Haala. Ayaa ngi biñanj ma sam bibéefma. Hérode maa tta húr wi ma anyaay. Usúmmati yo ndaani, agama siimle.

²¹ Flee ffoda mma anínni ma giti gjif, mma biyaa feet, wii fleen gidéelina Hérode ma. Mma bisoog bindanj ma bindúba. Bisoog bilam ma, bindañ ma ngi biteengi ma ngi bihotin gítin fnðigin Galílee ma. Bég bindúba maara flee fa, fleen feet undanj ma. Bibinte síimanj.

²² We mbu ufúlina Hérodiyaas ma yali ñíre ma. Bigi ma maaran ñíri ma bigontan ndaani, an alam ma farj ma mñíri billi ma sùmmati ndaani. ²³ Bima abiitan njali ma he nñíre, wa ayaama: «Wilóo wil usagnim mo, inñaanawi, an flam fiinda ma, bâmmadaf hoole.» ²⁴ Bima mbu ufúli ma siimni haba, mma ayaantu, ato butina

nnan diimbà ma ayaama: «Alam ma yaa: Wínoo wíni raanim mo, san nsagmawi. Wi insagma?» We nnan diimbà ma yaama: «Yaama sam añaana bgona Isan ma nlibti yo biñan ma a wéde.»

²⁵ Bima nnan diimbà ma saantiman habe, mma agíti nan ngi dét, anóodte. Bima agatini ayaa nga alami ma: «Bgona Isan, be bi raani, so uñaanibi a gilínti.»

²⁶ Ha! Bima Hérod ma siimni haba, haan! fiiñi haama, afiiri ndaani. Bari ayaa han asaanti bsaanti bo, aa ttin ha mmada nóoda a taan, yaa biñan ma bindúba siimbi. ²⁷ Mma ahíti aóéef hilli ma, sam ató habi Isan ma. Haji ma he luusu, ato tagi Isan ma adasma giladí ayós nan bgo ma. ²⁸ Anúmti nam bgo ma a gilínti ma. Bima agatini ayaama: «Bgo ma bo.» Haji ma añaabi afùli ma, afùli ma tó ngi bí ato ñaa nnan diimbà ma. ²⁹ Bima bidoonina Isan ma siimni bsaanti ma, mma biluusu, bito jódi liitina Isan ma, binúm bito óéb a ftiili filli ma.

Giñóbtini nǵúru gintíiti

³⁰ Bihítina Yéesu ma ngi hí ma bisujurru. Bisaantima gwili ma ndúba gi ma biyaatini ngi gi ma bihihiiltini. ³¹ Wa ayaabà: «Binati bâtoona a fnjigne samindi bamada to yébna.» Yaa biñan ma ñóbi ndaani. Bee ggiti fjifni ffomte. ³² Mma bilíba a bsúw ma bigí nan ngi to bàa ma bitída. ³³ Bari jandi bingatí hala ma bintóy, biwéti biñan ma héd ma. Bég nyoontabà. Yaa biñan ma biitabà a btóy biwidbá, binyaantita a nǵóji ma ndúba, bindéti, bihotibà gatí héd ma.

³⁴ Bima Yéesu ma walna bsúw ma abiita fmbún biñan ma. Bég walmata a saar. Bég gímati njan gsaají maa ttin gaade andógti. Wa ayal anhihiilibà gwili fmbún.

³⁵³⁶ Iyoo, biwúfli héd ma a ginhíihiilim bà ma. Bima léeyi ma yoólni, we bidoonni ma yaama: «Leeyi ma yóolu. Bâgína a fnjinne. Yísi biñan ma fo bimada to wúsi wii woma an nbóji gembele.»

³⁷ Mma awéligibà ayaabà: «Wunabà wii woma.» We biyaama: «Ha! Sam bâto wúsi nguuntin glee ggemi gsibi ma nbúri ga? Bânambà ñaa biwom ga?» ³⁸ Wa ayaabá: «Nbúuru gdéeme bagaadni? Sam badiin to ñína. We bég to ñín. Biyaama: «Nbúuru gjiif, ngi gseli bisibi.» ³⁹ Bima asiimni habe, ayaabà: «Sam bameese ggati ggaṭ a rúuti umoñi ma. Bamada meese njímmín jiiifi yo, fo gemi yo hala woda.»

⁴⁰ Iyoo, mma bimeesu, njímmín jiiif haando, geme haando, a rúuti ma.

⁴¹ Mma Yéesu ma jódi nbúri gjiif ma ngi gseli ma. Mma ańín a téda, ariinga Haala ma. Mma aham nburu ma ahooli gseli ma ańaa bidoonni bigilli ma sam bińaa biñan ma. Bihoologi biñan ma. ⁴² Biñan ma womtu, am bidaan moma, am bidaan natína. ⁴³ Nṅati ma natini, mma bidoonna Yéesu jódjodtigi, biriiti gteri gjímmín ngi gsibi. ⁴⁴ A bigi ma womtini, bilaanti gwíli gjiif ga aj.

Yóbdina Yéesu a wéde

⁴⁵ Iyoo, mma alíbtí bidoon bigilli ma a bsúw ma. Ayaabàa: «Bantíttatin to yoon bóji wéle, Betṣeda ginna, samindi mmada yísni biñan bógi bijíige.» Bég

líba a bsúw ma bitów. ⁴⁶ Bima ayísni biñan ma bitoo, mma ato, ajiinja a fgongo folo. Bima ajiinjin a fgongo ma, asaanti ngi Haala ma. ⁴⁷ Bima agín a fnsaante ngi Haala ma, a waatí we léy ma yóolu. Bima njuuma teegni, bembégele ga a bsúw ma a jogi ma. Hí ma tídni mee ga a boja, a waatí we bégele gina a wéde. ⁴⁸ Gimandi ma daaju. Abiíta njali ma fndéli ma lígirni, fmbóotibà a bsúw ma. Bingíntandi sam bsúw ma doos ngi gwagti ma, bari bee bbi mada taga yaa fndélaa nnañ. Mma awalta fgongo ma abésiribà, anyóbodta a wédi ma andiisi. ⁴⁹ Bari bima agatini sulli ngi bàa ma, we bibiíta hali nyóbodta a wéde, haji ma giiñi haabà. We biñaatu: «Hoo! Awúli hí ga?» ⁵⁰ Wa ayaabà: «Hani, bambaa ggole. Riña glom baa ma. Ñí hí.» ⁵¹ Mma atów, alíba a bsúw ma ngi bàa ma. Bima alíbna a bsúw ma ngi bàa, mma fndéli ma doosu. ⁵² Bsaanti ma baatíbà ndaani, yaa bii ttag wi ma ayaani ngi fmbúri ma a gimmada gilli ma. Yaa glom bàa maa mmada tagi wil, glom bàa ma rúufu. ⁵³ Iyoo, bima biyítini ginna ma, bigína a btoo Gennesaret, mma bihalti bsúw ma. ⁵⁴ Bima bihaltini bsúw ma, mma biwala a bsúw ma. Bima biwalna a bsúw ma, biñan ma biitama, bigolla widma. ⁵⁵ Mma, biyali bindéti ffili ma fndúba, binsaanti biñan ma. Bigolla yali binnúmmati bisaagi ma a basan usate. Binúmbà hala ma agín. ⁵⁶ Ffilóo ffili araayim mo, halóo hala agati mo, a nbójin fnjiñni yo, nbójim béedi yo, a fnjiñni

yo, nmarse yo, anwéeti biñan ma nyoona héd ma.
 Binnúmmati bisaagi ma a basan usati ma. Híno híno he
 nsagma samindi améti ríinta gwili gilli ma, samindi
 ammada yeta. Yaa hínoo híni métim mo ríinta gwili
 gilli ma he nyeti.

7

Bsínim biférise ma

¹ Iyoo, biférise ma ngi bihihiilni toonnan Haala
 bigolo, biyaantiti Yérusalem bibésiri Yéesu ma hala
 ma agín. ² Bima bigatini, we biwéeti bidoona Yéesu ma
 mbinti ffomte, bari bii wosa gjif njali ma bsín ma
 yaani. Mma biyali binwomte. ³ Yaa bàa biferise bége
 ngi bijúwif ma bindúba, a bsín bdandín yom bàa ma,
 binwosa gjifim bàa ma an nñaani fis jandi bimmeese
 ffomte. ⁴ Ndi bita a marse, bijígite, ndi bigat, jandi
 binwomte, binwose, binan wosa gjifim bàa ma ndúba an
 nñaani fis. Bigíngi gwili golla fana a bsín ma
 bindanm bàa ma hiihiilimbà. Gwili gsoonji ma, gaafji
 ma ngi ggooti ma ngi booli ma undúba, ge binwosay
 biñaani fis.

⁵ We biḡaa Yéesu biyaama: «Hallaw biñan bigiindi ma
 nwomte bo bigee wosa gjif? Halla bimmada womti ngi
 gjifi glorim bàa go? Wi tígani bingeti doonji bsín
 bdandím bindan yom bàa ma njali bigín yo manyaa yo
 gwilin ñom bàa ma? Wi tígani bingé yaa gwili
 gdandín yom bàa ma, biga womti ngi gjif gloore.» ⁶

⁷ Iyoo, wa awéligibà ayaabà: «Fnse, wi ma Isay ma
 saantin yo a bsaantin Haala a bboorim baa ma, yaa
 bagí boonjin wédin toom asaanti fnse. Ayaa: "Haala

ma yaa: 'Biñan bógi, bingíni nriinga mo fyoor, yaa wi ma binsaanta a sùm bàa ma, wii ggati a giiñim bàa ma. Binyísi gwilin Haala, biga híihhiil gwilni bsín bdandím bàa ma."»

⁸ Wa ayaabà: «Baa ma, bayísi gwili ma Haala yaani sam biñan ma yaa, batag nan gwilim bintiimbi, gi ma gíni gwilni bsínm baa ma. ⁹ Baa tta ttagi wi ma Haala ma saantini, bari wi ma bsínm baa ma saantini, we utidi bangi yaa mo.»

¹⁰ Ayaabà: «Músa ma safí yo wi ma Haala ma saantini, ayaa: "Lébti faafan diin ngi nnandiin." Ayaa: "Hínoo híni sagadni faafan diimbà fo nnan diimbá uwooy, sam bihabma." We gí wi ma Músa ma saantini. ¹¹ Bari baa biferise ma, baa bóg yaa ngi biñan ma, wi ma bijangan ñaani faafaandiim bànm bàa ma ngi nnan diimbàm bàa ma, ndi biñaawi Haala njan sada, bimadabà yaa: "Wi ma njanganatin ge daange, nñaawi Haala njan sada."» Habe biferise ma saanti ngi biñan ma. ¹² Bari Yéesu ma yaabà: «Haala, aa ssaanti habe. Ndi basaanti habe ngi hal, andaangi ge bidéeni ma bari bajoomawi. ¹³ Ndi baa bógi saanti habe we gí yaa bayaanti bsaantin Haala samindi bamada jétini bsínm baa ma, mma bgí bgem baa ma. Wee bboonj.»

Yéesu saanta a bboorin wi ma nnúm hal a gtaagí

¹⁴ Iyoo, Yéesu soog biñan ma, sam bigat ngi hí ma hat. Bima bigatini, mma asaantibà yaa: «Siimlinani, banan tag, wi ma insaanti. Wi ma insaanti, we gí yaa: ¹⁵ Wilóosaa ggí, wi ma hal mmada woma, wi ma mmadamati núma gtaagí, haní. Bari wi ma nnúmmati gtaagí, we gí

wi ma gíni a fiiñi filli ma.» Hama wi asaanti biñan ma. ¹⁷ Bima aḡattini bége ma, atoo nan yaat a hódí willi ma. Mma bidoonji bigilli ma baama a bboorni btaal bembe, bima asaantim biñan bémbege, samindi abgo btaal bembe. ¹⁸ Mma he yaabà yaa: «Baa ma fana, bange siim mo ga? Banan húri yaa, wii woma wolaa ggí, wi ma ngi nyaati mo a hal, wi ma madaman ñaani alor, ¹⁹ gaatu wili we nge gaṭ a fiiñi filli ma, bari ungi diis mo a mñefi billi ma, we nan nyaant hat.» Haama wi asaanti bindoon bigilli ma. Húri yaa, a bsaanti billi ma Yéesu yaa a bboorni gwilin woma gíno gíni, ge hal mmada woma.

²⁰ Mma atí gsaanti hat yaa: «Wi ma nyaant a fiiñina antiimbi, wee wi nsaabúti gtaagí gilli ma. ²¹ Gaatu títi ginhódin fiiñin hal, títa a fe ma, hal ngíngi gímmíira glo gwooy. Glo gwooyi gembe, ge nnúmma, san he nyaa hetta nyaa uboonje, ngi fyeem, ngi ggabe, ngi fmétirre ngi anínn hal holla, ²² ngi gijangata gwilin hal holo a hú ma, ngi gyaa gwili gwooy gíno gíni, ngi glaj, ngi gwili gwooyi fmétirre, ngi gimoone, ngi gilajadan holo, ngi giriingale giinde, ngi hettan gaadi bwalna asaar a bboori biindi a bigolla. ²³ Gwili gwooyi gembe ndúba, ge ngíti yaanti mo a antiimbi, ge ma gi wundima alor willi ma.» Hama wi Yéesu saanti bidoonji bigilli ma a bboorin wi ma ngín lor mo hal.

Btoona Yéesu a fnbigín Tír

²⁴ Iyoo, Yéesu ma luusu, alúutaw. Ata a fnbigín Tír. Bima aḡattini héd ma, aḡaṭ ayaata a baali wolo. Bari wil aa mma raa, sam biñan ma húri yaa agéd ma. Bari,

aa mmada súwe. ²⁵⁻²⁶ Anín holo gí héd ma, afonise, fsaanti filli ma, fe gí fgreg. Awúla awooy yaata a mbu ufúli hilli ma. Bima asiimni bsaanti be yaa Yéesu ma gí bóji ma, wa aluusu, abinti buti willi ma. Agat, agúda a giinji gilli ma, asagma, ayaama: «Mbi hiinda ma, awúla awooy ga a hí, bari nyaa sam udaangini, umanan yaantí.» ²⁷ Mma Yéesu ma dasadma btaal, ayaama: «Wii woma nbúuta ma jangan woma, bii wi teeg ñaani nbim gbíti.» Awaatí we bijúwif ma tag biñan biber gbíti. ²⁸ We anín ma yaama: «Fnse, anhihiil, bari ndi nbúuta ga a ffomte, nbim gbíti ma nan ga a btaabul baají, fduufduulu ma ngori be, bimmadaf woma.» ²⁹ We Yéesu ma yaama: «Waabo fwéligi ma uwéligini, tóy, mbidi ma yetu. Awúla awooy ma yaanta a hí. Mbiita yaa uhatu.»

³⁰ Anín ma gí nan ngi jíige. Bima ajíigini awéeti mbúuta ma brije a mtaande. Awúla awoo ma yaanta a hí.

Bgiisna asaagin glo

³¹ Iyoo, mma Yéesu ma luusu. Ayaanta a fnɔ́igin Tír, ato, adiisi Sidon an a jogin Galílee a fnɔ́igin ɲbóji gjímmín. ³² Bima agatini, mma binúmmati asaagi glo, hi ma uhúrin yaa, ange siim, ange mada saantu uñaane. Bisagma biyaama sam adaangibà, sam adídma ngi fjif filli ma, samindi asaagi ma mada siima, amada saanta. ³³ Bima bisaantimatin habe, mma, ayaantíma a fmbúnj biñaɲ ma batí. Bima biyaantím batí ma, bito jete. Mma atúm ɲmúmud gsibi a glo gilli ma. Mma a tofaju a fmúmudi filli ma. Améti nan gidemeti gilli ma. ³⁴ Añín a téda, mma ayéb ndaani. Asaanta a fsaantim bàa ma: «Effata.» Wee gí: «Húbtu.»

³⁵ Iyoo, bima ayaaman habe, mma glo ma húbtu, gidemeti ma ɓaslu. Asaagi ma yali ansiimi ayali ansaantu uñaane. ³⁶ Bari, mma Yéesu ma yaa ngi biñaɲ ma sam bimbagi to saanti wi ma diisni. Bari waatóo waati ayaambà mo sam bimbagi saanti wi ma diisni, bisaanti ndaani. ³⁷ Bsaanti ma battibà ndaani. Biyaa: «Ayaa ndaani gboonje. Angiisi bisaagi glo ma am binsiimi, ngi bigi maa ttim mada fnsaante ma am binsaante.»

8

Ginñóbtini ɲbúur ginsibil

¹⁻² Iyoo, a gilee ge, biñaɲ fmbúnj binte butina Yéesu ma. Biwúfli ngi hí ma ndaani. Hí ma ñín biñaɲ bége walmati a saar. Asoog bidoonji bigilli ma, ayaabà:

«Hee, fmbúrnm biñar fo waltini a saar. Glee ggabí go ndúba bigí hando, bari waabo, wii womaa tta ggí.»

³ Añinu aa bbà mada yísna binan jíige habe, bigee womte, yaa bigolla yaantiti gidaaje ndaani. Nda ayísbà, bige womte, binto bóo ndaani a bsín, bigolla nto góbe a bsín. ⁴ We bidoonji bigilli ma yaama: «Haar! Gilla bâmamanan gitini wii woma a fnñaani fo, wima biñar bóg mmada womti bindúba am bitéegi?» ⁵ Mma aḡaabà ayaabà: «Nbúur gdeemi bagaadni haando?» Biyaama: «Nbúur faajingooda.»

⁶ Wa asaanti ngi biñar ma, ayaabà: «Meesna a boja.» Mma bég meesa a boji ma. Mma binúmti ḡbúri faajingoodi ma. Ajódgi, mma abaarati Haala ma. Bima abaaratini Haala ma, aḡutturigi. Mma añaagi bidoonji bigilli ma sam biñaa biñar ma. Bég ñaa biñar ma. ⁷ Ngi gseli bisoonji bigolo bigaadni fana, bég ma fana, abarati Haala ma aña bidoon bigilli ma sam biñaa biñar ma. ⁸ Bég wom. Biñar ma womte am bidaan moma, am bidaan ḡatína. ḡḡati ma ḡatíni, bidoonjina Yéesu ma jódjodgi, bitúm a ḡtere, am bidaan riitini ḡteri faajingooda. ⁹ Biñar ḡwíli ḡtahla ma bà maara haji ma. Mma ayísi biñar ma bijíige. ¹⁰ Mma alíba a bsúw ma ngi bidoonji bigilli ma. Bitoo an a fnḡigi ma bintuugi Dalmanuuta.

Ginñíñinna Yéesum biferise

¹¹ Bima bigatín héd ma, mma biferise ma binte, bigat. Mma biyali binsaanti ngi Yéesu ma. Biyaama sam agédi ḡwíli gleti ma nyaantita a haala. Habe biñíñinma.

¹² Wiy willi ma riiju. Awéligibà ayaabà: «Wi tígani

bluusi bo gíti habo?» Ayaabà: «Insaantibaa fnse, bluusi bo aa tin gaade gwili gléti habe gi ma bimmiiram bo a glom bàa ma» ¹³ Mma atów. Anattibà héd ma, alíbtà a bsúw ma ngi bidoonji bigilli ma. Mma bito, binyíti ginna.

Léfiirim biferise ngi Héród

¹⁴ Mma biwéeti yaa bitiliti nbúr ma. Fmbúri ffoda lon fef bigaadu a bsúw ma. ¹⁵ Wa aBantiribà ayaabà: «Yaana gboonje ngi léfirim biferise ngi bigi Héród. Daajírrina ngi bà.» ¹⁶ We bisaantindu bàa ma bitída: «Fo njali ma bâa nnan gaade nbúr, wee wi tína asaantin habe ga?» ¹⁷ Wa asiim wi ma bég saantin. Wa ayaabà: «Hey! Wi tígani batagti habo a glom baa ma? Baa ssiim siime, yaa bange biíta biitani ga?» ¹⁸ Bagí ngi ggít bari bange biíta. Bagí ngi glo bari bange siim. Fo batili ga?» ¹⁹ Bima nhooltini nbúri gjiif ma a biñan gwili gjiif ma, gdeeme natini? Gteri gdeemi bariitini?» Bég wéligima biyaama: «Gteri gjímmín ngi gsibi.» ²⁰ Ayaabà: «Baa ssiim. Bima nhoolni nbúri faajingooda ma a biñan gwili gtahli ma, gdeemi natini?» Biyaama: «Bâriiti gteri faajingooda.» ²¹ Wa ayaabà: «Bange siim siime ga?»

Bgiisna afoome, Betseda

²² Iyoo, mma bitoo, am bidaan gati bóji ma binyaa Betseda. Bima bigatin héd ma, mma biñan héd ma númmate afoome. Bisagma sami amétima samindi amada biitana. ²³ Mma atagma fjif, ayaanti ngi hí ma bóji ma. Bima ayaantini ngi hí ma bóji ma, mma atufaja a ggíti gilli ma, adídma nan ngi gjif gilli ma. Mma aBaama

ayaama: «Ubiita ga?» ²⁴ Wa afoome yaama: «Imbiita biñan, bari bigítin ge njan ta ma gín a yóbde.» ²⁵ Mma adídma gjif gilli ma a ggíti ma. Mma he ñínu. Ambiiita gboonje, ggíti ma ñaanu, abiita ffili ma fndúba. ²⁶ Mma ayaama sam he jíige, bari samindi he mbagi yaati bóji ma.

Bgína Yéesu, Gríst

²⁷ Iyoo, mma Yéesu ma yaantu ngi bidoonji bigilli ma. Bita a ñbóji golo gindamban Sesariya Filibbay. Bima bigín a bsín ma, wa abidoonji bigilli ma ayaabà: «Hila biñan ma ngín yaa mo ngíw?» ²⁸ Bég yaama: «Bigolla nyaa ugí Isan, hi ma nlibti yo biñan a wéde. Bigolla nyaa ugí Éli. Bigolla yaa ugá ahítin Haalan yo holla.» ²⁹ Mma abaabà ayaabà: «Baa ma, hila bayaani ngíw?» We Bbiyeeri ma wéligima, ayaama: «Hú mee gí Grísti ma, hi ma banyoonj.» ³⁰ Mma abantiribà ayaabà: «Bambagi saanti hali wil abboorin hi ma ngín.»

Briibuni Mbin antiimbi ngi bidoonji bigilli ma

³¹ Mma Yéesu ma yaabà: «Ñí, Mbin antiimbi, njanga riibuni ndaani. Yaa bindan ma ngi bihotin gíti bsinn Haala ma ngi binhihiilin toonnan Haala ma, binlooni. Binhabni. Bari ndi bihabni, glee ggabí ndiisi, inwiinte.» ³² Asaantibà uñaane. Mma Bbiyeeri ma binte ajódma, ató ngi hí batí, wa ayali anfeentandima. Bima agín a feentandi filli ma, ³³ mma Yéesu ma ñína a taan abiita bidoonji bigilli ma mbésirimate. Mma afeentandi Bbiyeeri ma, ayaama: «Diisa a taanda, Setaan, yaa glo giindi maa gga a gwilin Haala. Glo giindi ma ga a gwilim bintiimbi.»

³⁴ Mma asoogti fmbún biñan ma. Adasadbà btaal ayaabà: «Hínoo híni, ndi wili uraana mo, samindi udoontini, sam uloo gwili giindi ma, uttinan bagi ftam bantambil fiindi ma, u ttinin doon. ³⁵ Iyoo, antiimbi, ndi wil aa nna raa, uu ttini ndoon a gilóodi ma, uu ttin gúudi bge. Bari, ndu unan mo undoontini a gilóode ma, ungúudi bge. ³⁶ Wi nafati hal, unan gí ngi gwili ma ndúba a dúniyaa wo, bari unan ta a gjoole. ³⁷ Wi hali madan wunde, samindi amada gitini bgúudni bge? Aa mmada wunde wiloolo. ³⁸ Umbagi goli biñan waabo. Bingi taagati mo a Haala. Bingi gímo njali bigi ma ngín wóotiri mo a gyéendim bàa ma. Umbagi dúutur a bboori biinda. Ní, Mbin antiimbi, injóodte. Injóodti ngi ginfanana baaban ñan ma ngi bihíti biñaani bigilli ma. Ndu udúutur a bboori biinda ma waabo, nga abboorni bsaanti biinda, ndi injoodti mo, indúutur a bboori biindi ma.»

9

¹ Iyoo, mma ayaabà: «Insaantibaa fnse, bigolla ga andómmu, bég mbiitati bbini gilamin Haala ngi sembe jandi binlóodi.»

Gibattina Yéesu

² Iyoo, bima glee faaj diisni, mma, asoog Bbiyeeri ngi Jag ma ngi Isan, mma bitoo jiinja a fgongo folo ffuude bà bitahla. Bima bigatin a fgongo fe atéda, mma anóodi njalu uber, abattu a gimmaarim bàa ma.

³ Gwil gilli ma fana battu, njati ggiy fis an nyaaye biñaññaafle. Ganti gwili gdaganati ngi orsabeel ma gi, gee ttim mada ñaafa habe. ⁴ Mma Éli ngi Músa bihítin Haalan yo, bég hútilibà. ⁵ Bima bég gína a fnsaante ngi Yéesu, we Bbiyeeri ma, gifiiiri ma gitída ayaama: «Anhiilhiil bgí ma bâgí nan hando, bboonju. Bâjétina ggódi ggabí ngi grayin ta haando, wolla wiindi ma, wolla wina Músa, wolla ngí wina Éli.» ⁶ Yaa aa tti húr wi ma anyaay. Bàa ma, giiñi ma haabà ndaani. ⁷ Bima agín a fnsaante, haji ma fmíli leetibà. Bima fmíli ma leetimbà, a waata waatí ma fladí yaantita a fmíli ma. Fyaabà: «Ho gí mbi hiinda, hí ma hi nnañu. Siimlinama gboonje.» ⁸ Ndeemdeeme biñín bii tta bbiita fmíli. Fmíli ma madu fndúba. Biñín bii bbiita Músa ngi Éli ma, bég ma fana madu. Binjati ngi Yéesu ma tída.

⁹ Iyoo, bima bigín a bwalni fgongo ma, ayaabà: «Insaantibaa, bari sam bambagi to saanti hal wi ma

babiitatini an ñí, Mbina antiimbi ma wiingte.» ¹⁰ Bari biñar bége, bsaanti be jeta a glom bàa ma. We bibaandu: «Wi gíni wiingte?» ¹¹ We bibaama biyaama: «Binhíihiilni btoonnan Haala ma, wi tígani biyaate Éli janga bbina mtíiti ma jandi anɓali ma ngati? » ¹² Wa ayaabá: «Bisaanti fnse, Éli ma, hi janga bbina mtíiti ma samindi amégsi mégsi gwili ma ɗdúba jandi anɓali ma ngati. Bari halla bisafni a bboori biinda, ñí, Mbin antiimbi? Inríibu ndaani. Bindeenɗi. ¹³ Bari, nyaabaa, Éli ma binte, biyaama uwooy njali ma súmtimbà, njali ma bisafni a bboori billi ma a bsaantin Haala ma.»

Gingiisina asaagi ma gíni nga awúla awooy.

¹⁴ Iyoo, bima Yéesu ma ngi Bbiyeeri ngi Jag ngi Isan ma, waltin a fgongo ma bibésiri bidoonɗi bigilli bigolla, bigat, biwéeti binhíihiilni btoonnan Haala ma ngi bà baají ma. Béɗ nteɗteɗbà. Biwéeti fmbún biñar fana gat haji ma. ¹⁵ Bima bibiitani Yéesu ma doron, biyaa: «Hey! Yéesu ma gatú!» We biyali bindéti, bibéendu Yéesu ma. ¹⁶ We Yéesu ma ɓaabà yaa : «Wi bansaanti ngi bógi? » ¹⁷ Mma, alaant holo luusu awéligima, ayaama: «Anhíilhiil, nnúmnati mbi hiindama samindi ugiisma, yaa awúla awooy yaata a hí. Ange mada saante.

¹⁸ Awúla awooy ma ngóbma a boja. Nda agób mo andumuri gsiji ma, bsúm ma nlúuti, liiti ma nɗatu usate. Nsag bidoonɗi bigiindi ma sam bidaangini, samindi bimada yaantína awúla awooy ma a hí, bari bii mmada.»

¹⁹ Iyoo, mma Yéesu ma wéligibà ayaabà: «Baa biñaŋn waabo, baa maa ttinin haɓ. An ntila ingí ngi baa ma habo? Bambóotini ndaani.» Ayaama: «So unúmti mbúuta ma.» ²⁰ Binúmmat, bima awúla awooy ma biitaman, aɓenbiɓenbi mbúuta ma, mma agóbma a boja. He wéliginta a boji ma. Bsúm ma nlúuti. ²¹ Mma aɓaa faafan diimbà ma: «Títi ntila agíni habo?» We faafandiimbà ma yaama: «Títa gimbúuta gilli ma.

²² Hamma angi yo gób bómmu. Ayaama waatóo waatí angóbma a gjoole, bolimo a wéde, samindi amadama haba. Ndu umada mo, sam udaangini, udúuturni, umanan giisi.» ²³ We Yéesu ma yaama: «Ndu umada hata. Ndi hali haɓ, Haala ma mada yaa gwili ma ŋdúba.» ²⁴ We baabandiimbàni mbúuta ma ŋaatu, ayaama: «Nhatu, so udaangini, yaa wil uraani, samindi nhati ndaaní.»

²⁵ Iyoo, bima Yéesu ma biitani biñaŋ ma gíta a bbin, wa afeentanda awúla awoo ma ayaama: «Awúla awooy, hú hi tag mbúuta ho saminda ambagi mada siima, ambagi mada saanta, nyaana samindi uyaanta a hí. Umbaa yyaata a hí.»

²⁶ Mma awúla awoo ma, ŋaatu, aɓenbiɓenbi mbúuta ma ndaaní, hatíde. Mma ayaanta a hí. Mbúuta ma ŋati njan hal ulóode, am bigolla nyaa alóodu. ²⁷ Bari, mma Yéesu ma binte, aɓagma fjif, aluusima.

²⁸ Iyoo, bima Yéesu ma yaatina a hódi ma ngi bidoonji bigilli ma, we biɓaama, biyaama: «Wi tینگani bâa mma mmada besa?» ²⁹ Wa ayaabà: «Síifan ho, jandi ummadama besa, fondu usagi Haala ma.»

Bsaanti msíbilin gilóodina Yéesu

³⁰ Iyoo, biyaanti héd ma. Bindiisa a fnɓigin Galílee. Wil aa mma raa, sam biñaŋ ma húri yaa agéd ma. ³¹ Yaa ayali ginhíihhili bidoonji bigilli ma, ayaabà: «Iyoo, flee ffoda, binñaa ñi, Mbin antiimbi biñaŋ, samindi bihabni. Bimbini haba, bari, ndi bihabni bisów, glee ggabí ndiisi, inwiingte.» ³² Bége aa ssiim wi ma asaantini, bari, bigolu. Bee mma ta ññoom ɓaana hatíde.

Andaŋm bidoonjina Yéesu ma

³³⁻³⁴ Iyoo, we biyaanti bito bójin Gabernaam. Bima bigatini Gabernaam, biyaata a hódi, wa aɓaabà wi ma bisaantini a bsín ma, bari bii mma wéligi. Yaa bibúllu a bboorin hi ma jangan hoti bigolla ma a gíti. Wee wi bisaantu. ³⁵ Iyoo, mma Yéesu ma meesu asoog bidoonji bijímmín ngi bisib bigilli ma. Ayaabà: «Ndi antiimbi fuuŋte, samindi aga ahotin gíti, ajanga ŋata a taanim biñaŋ ma bindúba anambà yaatad. ³⁶ Mma asoog mbúuta uduulu holo, ajétima a gítim bidoonni ma, alafma. ³⁷ Ayaabà: «Hima walni mbúuta njan ho a ftuugi fiinda, he walni. Hínoo híni walninin, ngette ñi ha tídi hi awal, bari hi ma híttinin, he ha awal fana.

³⁸ Mma Isaŋ ma yaama: «Anhíihiil, bâbiita hal, hi ma mbesi búuli biwooy a ftuugi fiindi ma. Bari bâgintandima samindi ambaawi yaa; yaa angebâan doorj.» ³⁹ We Yéesu ma wéligibà, ayaabà: «Yísnama. Halaa ttim mada yaantíni btaal a gimmadan Haala a ftuugi fiinda wola anŋóodti, anwootini ftuuge. ⁴⁰ Hínoo híni ngembâan

loode, he naŋu. ⁴¹ Hínoo híni wunbaa wéde a gaafjí a ftuugi fiinda, ñí, Gríst, anɓali ma mbinte, yaa bagí bidoonji bigiinda, Haala nguuntimawi.

Bsaant a bboorni gjoole

⁴² Iyoo, hínoo híni ma númni mbúuta ma haatinin a gtaagí wee bboonj. Ndi hal yaa habe, wi ma gín uboonji ma, samindi bihalima flaagi fndaŋ a giladí, bimanan balag a jogu undaŋ. ⁴³ Bari hú ma, ndi fjif fiindi ma nnúmna a gtaagí, sam uyósi fjif ma. Byaati fjif ffoda a bgúudin Haala, be mmatiri byaatin gjif gsibi a gjoole. ⁴⁴ Yaa héd ma, gingów ma ngee lóod. Gjoole ma nge mooto. ⁴⁵ Ndi fiinji ma nnúmna a gtaagí sam uyósfi. Yaa byaatin fiinji ffoda a bgúudin Haala, be bmatiri byaatí a gjoole ngi giinji gsibi. ⁴⁶ Yaa héd ma gingów ma ngee lóod, gjooli ma ngee moto. ⁴⁷ Ndi fgíti fiindi nnúmna a gtaagí, ɓutifi, balag. Byaatí ngi fgíti ffoda a flamin Haala, be bi yofi byaatin ngi ggíti gsibi a gjoole. ⁴⁸ Yaa héd ma gingów ma ngee lóod, gjooli ma ngee moto. Ge gí gjoole ndaŋ. ⁴⁹ Iyoo, bindósi biñaŋ ma bindúba gjoole gduulu, njali ma bindósi toom a wil. Binríibuy bindúba a feri fo.

⁵⁰ Iyoo, toom ma boonju. Bari, ndu uu tta mmada siimi toom ma, halla bimmada megsi toom ma samindi umadawi siima? Ndi babúlle, bangí

njan toom maa ttin siim a wilin woma. Sam bambaa
bbülle, bagínaa a fjaa ffoda, ba ngí bijoole.

10

Bsaantina Yéesu a bboorni bbaa fyende

(Sam ugaraj Byalti Mtíiti 1.27 ; 2.24)

¹ Iyoo, wa aluusu ngi bidoonji bigilli ma. Biyaantiti Gabernaam, bita a figin Yúda ngi ginnan Yordan. A ffilóo ffila agatim mo, biñan fmbún mbinte buti willi ma. Njali ma angín yo yaa, anhihiilibà. ² Mma biferise bigolo gatu. Biñínñínma. We biɓaama; biyaama «Iyoo, a bsaantin fyende, bânɓaana: A btoonnan Haala, hali mada haa fyende ga? Hali mada yísni anín hilli ga?» ³ Wa awéligibà; ayaabà: «Wi Músa ma saantin yo a bsaantin Haala ma a boorin fyende. Wi bagarañni?» ⁴ Bég yaama: «Ayaa umada safna a gigayití yaa " fyende ma sów." Unan gi ñaa anín ma wee wi ngédi yaa fyende ma sów. Unaman yísi sa atoo.»

⁵ Wa ayaabà: «Iyoo, bsati bgom baa ma, mma btínga asafti yo bamada haa fyende. ⁶ Bari wee ggitila a byaltí mtíitin fyend ma. Yaa bsaantin Haala ma yaa: «Haala megesi alaanti nga anín. ⁷ Alaanti nɗattí faafan diimbà ngi nnan diimbà. Anan to ɓuurri ngi anín hilli. ⁸ Binan gí biwoda.» Bii ttin ha ggí bisibi. Binga awoda. ⁹ Biñan ma Haala yaana awoda hal mbagibà waasir.»

¹⁰ Iyoo bima aɗóodini ngi bidoonji bigilli ma, biyaata a hódi, we bidoonji bigilli ma ɓaama hatíde a bboorin

bbaa fyeende ma. ¹¹ Wa ayaabà: «Hínoo híni yísni anín hilli anan to yeen anín uber, we gí njali ma ubiitam bo, utaagati taagate nga aninn hal aber. ¹² Ndi anín fana yaawi, nda anín yísa anto hilli, anan to yeen di nga alaanta aber, we gí njali ma ubiitam bo ataagati taagate nga alaantin hal aber.»

Bsagin dúwani nbúuta butina Yéesu

¹³ We wéeti binúmmati nbúuta samindi adídbà ngi gjif gilli ma andúwabà. Bari, bima bidoonji bigilli ma biitan we, mma biyali binfeentandibà. ¹⁴ Bima Yéesu ma biitan we, fiiñi raama; ayaabà: «Haní, yísna nbúuta ma sam bibinti butida ma. Bambaatibà joo bbin. Yaa flamin Haala, fe gí ngi hi ma gím bembe njali nbúuta ma. ¹⁵ Fnse hínoo híni aa ttin nañ flamin Haala njalni mbúuta, samindi uhúri yaa, Haala ga ateengi hiindi, uu ttin yaata a fí. ¹⁶ Mma ajódi nbúuta ma, alaf, adídbà ngi gjif gilli ma, adúwabà.

Wi ma Yéesu ma saantin ngi ateengi ma

(Sam ugaran Byaantín gidan 20.1-17)

¹⁷ Iyoo, we Yéesu ma luus a anlúutay. Bima agín a btoo ma, wa alaanti holo luus adéta abesirima. Bima agatin ngi hí, agúdima, ayaama: «Anhíihiil anfana, halla njangan yaa, wi ma ntíngani mmada gitini bgúudim bge.» ¹⁸ We Yéesu ma yaama: «Wi tíngani uyaatini anfana? Antiimbaa gga anfana, Haala tídi ga anfana ma. Ndi ñí gí anfana njali ma usaantim bo, hila ngíni? ¹⁹ Uhúri wi ma Haala ma saantini? Ayaa: “Hali mbagi hab hal, umbagi baay nga anínin hal. Umbagi lajadi hal. Umbagi yeem. Umbagi dógdoogi

hal, samindi umada gitini wili willi ma. Lébti faafandiin ngi nnandiin.» ²⁰ He yaama yaa: «Anhíihiil, nyóbod bsín bo títa gimbúuta giinda ma an waabo.»

²¹ Yéesu ma ñínma. Anaŋma. Wa ayaama: «Wil uwoda we madna. Tóy, unan to gaanda gwili giindi ma ɗdúba, unan wundi binjaba gudi ma. Ndu uyaa habe, Haala nguuntina. U ttinan bin, udoonni. ²² Bari alaanti ma bima asiimni habe aa ggontan. Ahamati fjúm ma yaa hí de ga ateenga andan.

²³ We Yéesu ma ñínñinlu. Ayaa ngi bidoon bigilli ma, ayaabà: «Hey! Byaatin ateenga a flamin Haala be ngoliyata ndaani.» ²⁴ Bidoonji bigilli ma yaama: «Hey! Anhíihiil!» Bsaanti ma baattíba ndaani. Ayaabà hatíde: «Byaatin flamin Haala ma dín ndaani.

²⁵ Byaatin ñongome a búun gibiinda bee bi byoof talanti byaatin biteenga a flamin Haala.» ²⁶ Haan! Bsaanti be baattíba ndaani dé! Bég saantindu yaa: «Hey! Hila nɗal ? » ²⁷ Añinbà ayaabà: «Hal aa mmada ɗalni bgoni ma, bari Haala mada gwili ma ɗdúba. Wínoo wíni, we Haala madaw.»

²⁸ Iyoo, we Bbiyeeri ma yaama: «Anhíihiil, ubiita, bâyísi gwilim bâa ma ɗdúba. Waabo bâdoonate.» ²⁹ Wa ayaabà: «Insaantibaa fnse, ndi hali yísi ɗaalin diimbà ma, fo biduuli bigilli, bindan bigilli, faafan diimbà, nnann diimbà ma, ɗbi bigilli, gsuubi gilli ma a bboori biinda nga a bboorin ginúmli giboonjin Haala ma, ³⁰ angiti gemin gí ma. Angiti ɗɗaale ngi bindan ngi biduuli bigilli ngi binna ngi ɗbi ngi gsuubi fmbún. Iyoo, biñan fere fo nlooma, bari, a feri ma

mbinte, angúudi bge. ³¹ Bintiiti fmbún waabo bég
bingóodi bintaan a waatí we. Bintaan fmbún waabo,
bég bingóodi bintiiti a waatí we.

**Bsaantina Yéesu a bboorin gilóodi gilli ma ngi
gwiin ni ma hatíde.**

³² Iyoo, bima bigína bsín, binto Yerusalem, Yéesu ma
ga a gití. Bigi ma ndoonma, ndeeme bisiim giiñi
haabà, yaa bihúri yaa Yérusalem bintóy. Bigoli
ndaani, we ayaanti ngi bidoonji bijímmin ngi bisibi
bigilli ma batí. ³³ Asaanti ngi bà a bboorin wima
ngitilima, ayaabà: «Bântoona Yerusalem. Bari ñí
Mbin antiimbi, binton ñaani bihotin gíti bsinn Haala
ma ngi binhíihhiilin toonnan Haala sam bitóoftoofni
samindi bimadan haba. Binñaani biñaan gbango gber.
Bég nhabni. ³⁴ Bintooni bintufaja a ñí, binhúuni,
binhabni. Bari ndi glee ggabí ndiisi, inwiinte.

Fsagina Isan ngi Jag butina Yéesu

³⁵ Iyoo, we Jag ngi Isan, nbina Sebedee, binti buti
willi ma. Biyaama: «Anhíihiil so udaangibâa ngi wi
ma bânsagna.» ³⁶ Wa ayaabà: «Wi raambaa?» ³⁷ We biyaama:
«Wilu uraabâa ndu uga alama ma, samindi bâmeese ngi
hú ma a gillébtí giindi ma. Ho a fjif fawula, ho a
fjif ffomtí fiindi ma.» ³⁸ Wa ayaabà: «Baa ttúr wi ma
basagninin. Bammada ríibuna a bríibu ma inríibu ga?
Bammada líba a gilóodi ma inlíbi ga?» ³⁹ Biyaama:
«Oon, bâmmaday.» Ayaabà: «Bríibu ma inríibuy,
banríibu fana . A Gilóodi ma inlíbi, banlób a gí.
⁴⁰ Bari a bboorin mmeese a fjif ffómti nga a fjif
fawula fiinda, ñí ma, ii mmada wiloolo. Bari Haala,
he húr hi ma anña hamma.»

⁴¹ Bima bijímmín ma siimni wi ma bisagman, biraaw ngi Jag ma ngi Isan ma. ⁴² We Yéesu ma soogbà, ayaabà: «Iyoo, bahúri yaa a gbango golla bihotin gíti ma ngi bindan ma ngi bilammim bàa ma, ngédi bigolla sembim bàa ma, binyaayaati bigolla. ⁴³ Bari, a bâan ma ngette habe uraani, sam bâgína: ⁴⁴ Hi ma gihotin gíti raan, ajanga ga adanm bigolla. Hínoo híni wil uraan samindi ugí hal andan, ujanga ga adanm bigolla. ⁴⁵ Ñí ma gín Mbina antiimbi, ñii tti bin a feri fo, samindi biyaatadni, bari, mbinte, samindi ñi nyaatad bigolla. Mbinta a feri fo, samindi imbi teeg lóoda a gifuuní giinda, inguunti gtaagí, samindi biñan fmbún bi mada bala. » Habe Yéesu ma saant a bboori billi ma.

⁴⁶ Iyoo, Yéesu ngi bidooní bigilli ma, ngi fmbúnm biñan ma fana, too bóji wolo bintuug Yérigo. Waatí ma bigína a byaantím bóji wembe, afoome holo, hi ma ngi nsag mo sada, he gí mmeese a gbatim bsín ma. Hi bintuug Bartíme, agí mbina Tíme. ⁴⁷ Iyoo, agí mmeese a gbatim bsín ma, mma asiim, Yéesu hiin Nasaret gíta a yóbde. Bima asiimni yóbdin he ma, mma añaatu, ayaa: «Yéesu, hú ma gíni múmmurna Dawuda sam

nwalnata asaar! Hama wi asaantu.» ⁴⁸ Mma biñan bigolla feentandima, biyaama sa adig. Bisaantima, sa adig, bari atí ñaat ndaaaaní hat, ayaa: «Múmmurna Dawuda ma, sam nwalnata asaar!» Hama asaanti hat.

⁴⁹ Iyoo, Yéesu siimu. Bima asiimni we, mma ajetu, ayaa nan ngi bigolla ma yaa: «Soognamate, sa abinte.» Wee wi Yéesu saantibà. Mma bisoogmate, biyaama yaa: «Dín fiiñi dé! Luusi, ansoogna, so utoo. Hama bisaanti afoome hembe.

⁵⁰ Bima he siimni we, mma ayítindu, arin nan ñoomi willi ma, agati nan ngi Yéesu hembe. ⁵¹ Bima a gatini ngi he, mma he Eyaa: «Wi raanan, sam nyaana?» Wee wi aMma afoome hembe yaama yaa: «Anhihiili, wil uraani, sam immbiitay.» Hama he saanti Yéesu hembe.

⁵² Iyoo, he siimu, mma ayaama yaa: «So utoo! Gihat giindi ma yétina.» Wee wi asaantima. A waatí waatí ma, mma ggítini ma húbtu, abiita nan. Mma atag bsín ma ngi hí, ngi bidoonj bigilli ma, atoo nan ngi bà ma.

11

Yéesu yaati Yerusalem ngi falí

¹ Iyoo, we diisu. Iyoo, waatí ma bigíni a btoon Yérusalem, njandi bingatí hédi ma, bitoota bóji ma bintuug Betfaage, ngi bóji wolla bintuug Bétaní. Mma bigat a fgongo fduulu folo bintuug fgongon Ólife. Bigat hédi ma, mma Yéesu híti bindoon bisibi bigilli ma. Njandi anhitibà, sam bidiis a gíti, ² ayaabà yaa: «Sam bato bóji ma gíni a gíti. Hédi ma banwéeti mbin

falí holo, a hi ma hal aa tta nnene jiinj fereŋ. Banwéetima bbale. Iyoo, ndi babiitama, sam baḃasíma, battima nan núm.» ³ Ayaa: «Ndi holla ḃaabaa wi ma tíngani bayaate habe, sam bayaabà: «Ateengi hi atítta raa folo. Ndi gifuŋani ma sówle ngi hí, he nŋóodimate ngi holo wammó wammu.» Wee wi asaanti bidoonji bisibi bémbege.

⁴ Iyoo, bisiim bsaantini ma. Umaa wi bitoo yaa wembe. Biwéeti mbin falí hembe a bsín ma, bbale bembe a bsúmm búutin hódi wolo. A waatí ma biḃasímatin, ⁵ húri yaa, biñan bigolla gí bjete haj, biḃaa nambà yaa: «Wi tíngani bamḃasíte mbin falí hommu? Hamma biḃaabà bembe.»

⁶ Umma wi biwéligibà, njal ma Yéesu ma saantitimba bembe, sam biyaa. Mma bége nanu, sam bitoo ngi falí hembe. ⁷ Umaa wi binúm falí ma a halana Yéesu hembe. Bitúm nan ñoomam bà ma a btaann falí hembe. Yéesu líb nan a hí. ⁸ Mma biñan bigolla tee nñoomam bà ma a bsín ma agítini ma. Bigolla yósi gyoyin ta, birin nan ge ma fana a bsín ma. ⁹ Mma bigi ma gín a gítina Yéesu ngi bigi ma gín a taanni ma, bége ŋaat ndaani, biyaa: «Bâríingana Haala! San Haala dúwa hi ma bintin a ftuugina Ateengam bân! ¹⁰ San Haala dúwa flamin ñona Dawuda hembe, fi ma mbite bina hat. San Haala ríingale!» Hamma biñan ma bindúba ŋaat a bboorna Yéesu hembe a btoo billi ma bójin Yérusalem wembe.

¹¹ Wa ayaati bójin Yerusalem. Bi ma ayaatini héd ma, ata a ḃaalin Haala, wa añínñinle, abiita gwili ma

ɲdúba héd ma. Wa ayaantu. Ato ɲgi bidoonɲi bijímmín
ɲgi bisib bigilli ma. Ato bóɲi wolo bintuugi Betani,
yaa léeyi ma yóolu.

Gindanga bta bfíɲnaYéesu

¹² Alúti ma, we biyaanti Betani bintóy binjóodi
Yérusalem. We guli tagma. ¹³ Abiita bta gibelee ɲgi
yóy bi ma bintuugi, bfig, wa ata a bí. Agaɛ. Ato
ñín ndi gí mo bgí ɲgi ɲbi. Awéeti bii ddée bgí yóy
tída, bee ggaadi ɲbi. Yaa waatín ɲbi maa tta teeg
folo. ¹⁴ Wa ayaa ɲgi bta be: «San Haala, hal mbaa wwom
ɲbi giinde am bbindiɲ.» Bidoonɲi bigilli ma gaaj
binsiimlima, bima ansaanti ɲgi bta ma.

Gbesím bigaanda a baalim bsagin Haala

¹⁵ Iyoo, mma binjóodti Yerusalem. Biyaata ferin baalin
Haala ma. Bima biyaatina a ferin baalin Haala ma,
mma ayali ambési bigaandi ma ɲgi binwúsnti ma héd ma.
Anta a taabúlim bigi ma mbatɛtíri gudi ma,
anwéligentiwi. Anta a ɲjugubni bigi ma ngaanda
gimbere fana anwéligentigí. ¹⁶ Aa yyísi bdiisti biñaɲ
haji ma, sam bimada diisi ɲgi gwilin gaandim bàa ma.
¹⁷ Mma ayal anhihiilibà bsaantin Haala ma. Ayaabà:
«Wii ggí bsafle a bsaantin Haala ma ga? Ayaa: "Baali
wiinda ma ntuugli baalim bsagin Haala ma, hala ma
biñaɲn gbango ma ɲdúba madatim bina, binsagtini."
Wee wi gí bsafle a bsaantin Haala. Bari baa ma,
babinte womi biñaɲ. »

¹⁸ Iyoo bihotin gíti bsínn Haala ma ɲgi binhihiili
toonnan Haala ma; bisiim bsaanti billi ma. Bari
bima bisiimni bsaanti ma, bigolu, yaa fmbún biñaɲ ma

naŋi ndaani wi ma ahíihiilimbà. Gimoonimooni gi tínga biyaa bfeere, samindi bihab ma. ¹⁹ Njuuma bima léeyi ma yóolni, mma Yéesu ma ngi bidoonji bigilli ma gí nan ngi yísi bóji ma. Binóodi Betani.

Ahaŋin Haala

²⁰ Iyoo, alúŋi ma, biga a bdiisi, we bibiŋa bfíg ma laataru mdúba, títa yóyi an a búul ma, ²¹ we Bbiyeeri ma wuunŋi wi ma diisni. Ayaama: «Anhíihiil, ubiŋa, bfíg ma udangam bembe, mma blaataru bo mdúba, títa búul an a yóyi ma.» ²² We Yéesu ma wéligima, ayaama: «Haŋina a Haala. ²³ Fnse, nyaabaa yaa, hínoo híni yaan ngi fgongo fo: «Luusi, ugóba a joge,» wi nan wéeti uhaŋ Haala a fiiŋi fiindi ma, Haala ma nyaawi. ²⁴ Wee wi tínga wínoo wíni bansag Haala ma, samindi bahatima. Ndi bahatima mo, anwunbaa wi ma basagni. ²⁵ Ndi bagí bjete, basag mo Haala unan wéeti uraa ngi holla, dúuturina fana hi ma taagatina baa

ma. Umbagi tag giraa ma a fiiñi fiindi ma, samindi Haala ma, hí ma gíni Faafam baa ma, madabaa dúuturni gtaagím baa ma. ²⁶ Bari ndi baa ttin dúutur bigolla, Faafam baa ma, aa ttin dúuturbaa.

Ginbaana Yéesu a bboorin hi ma hítimatini

²⁷ We biñóodti Yerusalem. Biyaata a baalin Haala. Bima agína a yóbdi ma a baalin Haala ma, we bihotin gíti bindaŋm bsínn Haala ma ngi binhíihiilni toorna Haala ma ngi biñaŋ bindaŋ bésiri Yéesu ma. ²⁸ Biɓaama: «Hila hítinatin samindi ubesi bigaandima a baalin Haala?» ²⁹ Wa ayaabà: «Inɓaabaa, baa ma, ndi bawéliginim mo, insaantibaa hi ma híttini.» ³⁰ Wa aɓaabà : «Hila hítini Isaŋ, samindi alíbtí biñaŋ a wéde? Haala ga, fo bintiimbi? Wéliginani.» ³¹ We bisaantindu, bàa ma bitída, biyaa: «Ndi bâyaanama mo: "Haala," anyaabâan: "Wi tîngani baa tti haɗi bsaanti billi be?" ³² Bari ndi bâyaanama mo: "Biñaŋ" yaa , bii ññoom biñaŋ ma, yaa fmbúŋ biñaŋ ma maarani, bég yaa Isaŋ ma ga a hítin Haala ma fnse. ³³ We biwéligi Yéesu ma, biyaama: «Baa ttúr.» We Yéesu ma fana yaabà: «Iyoo, ndi baa ttin wéligi mo, ñí ma fana, ii ttin saantibaa hi ma híttinin.»

12

Bdasin taalna Yéesu a bboorim bihotin gítim bsín.

¹ Iyoo, mma ayali ansaanti ngi bàa ma ngi taal. Ayaabà: «Alaanti holi gí yo ngi fntasin ta ubole, bintuugiwi reeseŋ. Asug fntasi ma fndúba. Aɓabfi asów ngi míir, atif nan búwa hala ma binhobi greesen

ma. Alof nan bsíndi bfuude. Añaa nanfi biɓaas sam biɓaasi reeseɲ. Bari ndi biɓaasi reeseɲ ma a fí, binaman guunti greeseɲ. Flee ffoda, alúutaw.

² Bima alúutan, an waatin gɓotin greeseɲ ma teegni, mma ahíta ahíta awoda samindi he bití ɓaandi greseen ma bijangaman guunta. ³ Bima he gatini ngi biɓaasni fntas ma, bitagma, bihúuma. Biyísma, aɲóodu gjif gsole. ⁴ Wola abiti híti ansíbili ma. Bima he gatini, bitagma biborɲma a bgo, bidúuturutima. ⁵ Mma ahítti holla fana. He fana bitag, bihabma. Bigolla binhúyi, bigolla binhabi, an a unsóoti ma. ⁶ He gí mbi hilli ma, hi ma anaɲni. Anyaandi binlébti he. ⁷ Bima he gatin, he fana bitagu. Binyaa yaa he hi ga ateengin fntas ma. Bima bitagman, biyaa: "Iyoo, bâhabnama. Ndi bâhabnama mo, bânanan ɓóti fntas ma, bâteeɲna." ⁸ Bima bitagman, bihabma. Bima bihabman bisów, bibalagma a fñaane. Biyaa: "Waabo, bâteeɲna fntas ma."

« ⁹ Iyoo, waabo, nda ateengin fntas ma gati mo, wa ajangan yaa biranti bógi? Anjódi fntas filli ma, anan hab biɓaasi ma bindúba. Anan ñaa fntas ma biɲaɲ biber. ¹⁰ Iyoo, nhúri yaa bagaraɲ wi ma gíni bsafle a bsaantin Haala ma. "Flaagí fndaɲ ma, fi ma binjétin hódi ma balagni, fma fgí flaagím bgo ma. ¹¹ Gee gí gyaatin Haala, gboonje a gimbiitam bâan ma.» ¹² Bima bihotin gítim bsín ma siimni bsaanti bo, wili raabà, sam bitagma, yaa bisiim taali ma adasadimbà. Bà bége gí njalni biɓaas ngi njam binjétin hódi ma. Bari

bigolu fmbúŋm biñaŋ ma. Bii mma ñoom taga. Mma biyísma, biŋóod nan.

Nguunti naamina Sésaar

¹³ Mma bihíti biferise bigolo ngi bijúwif ma doonina alam ma, Hérod ma bigolo sam biñínñin Yéesu ma, samindi bitagma a saant. ¹⁴ Bima bigatini butina Yéesu ma, we biyaama: «Anhíihiil, ungi saanti mo fnse. Unge gole saanti hal fnse. Unge biita wi ma gina a hal tida. Ungi saanti mo bsínn Haala btida. Bâyaa bânbaana, fo bâjanga ñaani Sesaar ahotin gítin gbango go, naamí ga? Bânguuntima ga? Fo bâa ttin guuntima?» ¹⁵ Yéesu ma huri yaa bigí boonjin wédin toom. Wa ayaabà: «Wi tingingani banñínñintini habo?» Wa ayaabà: «Númnatini gudi ma inñín.» ¹⁶ Mma binúmti gudi ma biñaama. Bima añinni gudi ma abiiŋtanwi, wa aŋaabà : «Giyeengiyeengin hilan ho? Ginsaf go, ge gí giin híla?» We biyaama: «Gina Sesaar.» ¹⁷ Wa ayaabà: «Iyoo, njóoddina Sesaar gwili gilli ma, banan ñaa Haala gwili gilli ma.» Bima bisiimni njali ma awéligimbà, we bsaanti ma baatíbà.

Bsaantina Yéesu a bboorin gwiinim bilóode

(Sam ugaran Byaantin gidan 3-4)

¹⁸ Iyoo, mma Bisaduse ma binte butina Yéesu ma. Bég bà ngi yaa mo a gjosanim bàa ma ndi hali lóod, aa ttin wiinŋte. ¹⁹ We biyaama: «Anhíihiil, Músa ma saf yo a bsaantin Haala ma, ayaa: “Ndi hali lóod, aa ggaadi nbi, aduuli hilli ma janga jódi anín hilli ma asúuma, samindi bimada gitini nbi a fjúmna alóodi ma.

²⁰ Iyoo, alaanti holo yeenti yo anín. We wéeti agí ngi biduuli bigilli faaj. Abinambi lóod. Aa tti gaadi mbi nga anín hilli ma. ²¹ Aduuli hilli ma jód anín hilli ma ayeenma. Waati ma biyaani undúba, bii ggiti mbi, Aduulu hilli hembe bibi lóod. Holla fana, aduulin hee ma fana jóda anín ma, ayeenma. He ma fana, bii ggiti mbi. Aduulin he fana binte ajódma ayeenma. ²² Ngi hee ma fana, bii ggiti mbi, am bà faajingoodi ma bindúba daan sówa. Anín ma bilóod. ²³ Iyoo, ndi bilóod, biwiinte, a bà faajingoodi bége, hila nyen anín ma yaa ayendi yo ngi bà ma bindúba?»

²⁴ Iyoo, we Yéesu ma yaabà: «Bari bajóodi ndaani. Yaa baa ssiim bsaantin Haala ma ngi gimmada gindan gilli ma. ²⁵ Ndi biwiinti mo, bii ttin yende. Bingí njan bihítin Haala ma gíni ngi hí ma a téda. ²⁶ Bari a bboorim gwiinm bilóodi ma, nhúri yaa bagaran wi ma Músa ma safni. Bima gjooli ma gína a bta ma, Haala he saantima a bta ma. Ayaama yaa: «Ñíi gí Haalana Ibreema ma ngi Isaag ma ngi Jaggob ma.» Habe Haala ma saanti ngi Músa ma. ²⁷ Aa ggí Haalam bilóode, agí Haalam biyete. A bboorin Haala bitíg gí biyete. Bari bajóodi ndaani. Banyaaandi bilóodi nge wiin mo, bari Haala mbi bà wiinna.

Btoonna mfanam mtíiti ma

²⁸ Anhihiilin toonnan Haala holla he siim njali ma bisaantini ngi Yéesu ma. Asiim njali ma Yéesu ma wéligimbà gboonje. We he fana, baama, ayaama: «Btoonna bila gíni btoonna mfanam mtíiti ma? ²⁹ We Yéesu ma wéligima, ayaama: «Btoonna mtíiti ma bo:

"Siimblinani, baa biñaŋn Israyel. Haala ategim bâan ma, he gú uwod loŋ. ³⁰ Naŋ Haala, ateengi hiindi ma. Umanan naŋ ngi fiiñi fñaane fiindi ma fndúba ngi wiy wiindi ma undúba ngi glo giindi ma ɲdúba ngi sembidi ma undúba." ³¹ Btoonŋa msíbili ma bo: "Unan naŋ antide antiimbi njali ma unarŋni bgodi ma." Toonŋa wolaa yyoof we.

³² Anhihiilni toonŋan Haala ma yaama yaa: «Usaanti fnse, anhihiil. Hú saanti fnse ma. Haala he gú uwodi loŋ. Hollaa ggitili batí. ³³ Ndu unarŋma mo a fiiñi fiindi ma fndúba nga a glo ma ɲdúba nga a sembi wiindi ma undúba, ndu unarŋ antidi antiimbi njalini bgodi ma, we yoofi gsada ma ɲdúba. Utéd mo mali ma an asúusuu mo andúba yo, njalóo njal uyaantím ma mo sada ma yó, we yoof gwili ma ɲdúba.»

³⁴ Bima Yéesu ma siimni wi ma asaantini, wa ayaama: «Uu ddaajíri ngi flamin Haala: Wammu unsiimi bsaantin Haala» Mma hal aa mma tta ññoom ãaana sam bitagma a bsaant.

Grist, anbali ma mbinte, múmurna Dawuda

³⁵ Bima Yéesu ma gína a ginhíihiilim biñaŋ a ferin ãaalin Haala, Mma aãaabà, ayaabà: «Halla binhihiilni btoonŋan Haala ma madan yaa: Gristi ma Haala nhíti, hee hi gí múmurna Dawuda tída? ³⁶ Dawuda ma, a wiyin Haala ma, ayaa yo: "Ateengi ma, Haala, saanti nga Ateengi

hiinda ma. Ayaama: Meesa a fjif ffomtí fiinda am mbi yaa biloo bigiindi ma a giinji giindi ma baají.”

³⁷ Njali ma Dawuda ma yaaman “Ateengida ma,” halla amadan gí múmur hilli ma?» Bsaanti billi ma súmti ndaani fmbúŋm biñaŋ ma maarani haji ma.

³⁸ A ginhíihiil ma ayaabà: «Tugnalna, a bboorni binhíihiim toonnan Haala ma, Bintúmlí ɲdugdug ɲdaŋ, binta a ɲmarse, samindi biñaŋ ma madabà biitana, bigabà sùm. ³⁹ Wil usúmtibà, samindi bimmeesa a ɲjugub ɲtíiti a ggódin ɲsujure ma nga a gfeeti ma. ⁴⁰ Binɛagi gwili ma ɲdúba binfagina ma, gaadini bingaandagi, binwom ggudi ma. Binwúfla a bsagin Haala, samindi biñaŋ ma mmadabà biitana. Fleen ginyósín ftoof ma abóom bàa ma, wee wi nyoofi wiim bigolla.

Fwunna anfagina

⁴¹ Mma ameesi gindambam btuurin gudi ma, hala ma biñaŋ ma ntúm gudi ma a hódin Haala ma. Anñíni biñaŋ ma mbinte bintúm gudi ma a btuuri ma. Abiita biteengi fmbúŋ mbinte bitúm ggudi ɲñóbe. ⁴² Mma abiita anín holo anfagina anjaba. He binte. He tùm gudi usoonj usibi a btuuri ma. We gí njan gidalas. ⁴³ Wa asoog bidoonj bigilli ma. Ayaabà: «Fnse, ho hee yoofi biñaŋ ma bindúba fwuna, ⁴⁴ yaa hí de tùm wi ma agaadni undúba, wi ma ajangatin ge womte. Bigolla, bég tùm ɲatim bàa ma.»

13

Abboorni gwili ma ndiisi jandi feri ma nsów

¹ Bima bigítina a byaanta a hódin Haala ma, adoon hilli holo, he yaama: «Anhíihiil, ubiita ggódi

gboonji go ga ngi glaagí gboonje go?» ²We Yéesu ma yaama: «Ubiita ggódi gboonje go? An ganti flaagí ffoda a ttin riina a tédin folla, binwooti gi ndúba.»

³We bigata a fgongo ma binyaa Olif. Bima bigatin héde, bigí mmeese. Biñíndi hódin Haala ma. We Bbiyeeri ma, Isan, Jag, ngi Andre, bima bigín bati baama, ⁴biyaama: «Ntíla gwili go ngíy? Wi ngédbâ, fo gwili ge ndúba ngitile?» ⁵We Yéesu ma yali ansaanti ngi bà ayaabà: «Biñan mbinte. Yaana gboonje sam bimbagibà dógdoogi. ⁶Biñan biñóbe mbiti bina a ftuugi fiinda. Binyaabaa: "Ñí gí Gristi ma." Bindógdoog biñan fmbún. ⁷Suum fana ngíy. Binyaabaa: "Biga a suum gébele." Bigolla nyaabaa: "Biga a suum góbo." Bambagi gole. Gwili ge ndúba, ge janga yaale. Bari feri maa tta gin sów folo. ⁸Bsul nfíti bsul. Fbango nfíti fbango. Boji ma nyíngale. Ggul ndan ngóbe. Gwili ma ndúba, ge ngí byaltím bríibu ma.

⁹«Yaana gboonje. Binnúmbaa a gítim binyósni ftoofe. Binhúubaa a ggódin fnsujurre. Binnúmbaa agítin bilama ngi bihótin gítin gbango ma a bboori biinda, samindi basaanti fnse a gimmaaram bàa ma. ¹⁰Mtíiti ma bajanga saanti ginúmlí giboonje a bboori biinda a gbango ma ndúba. ¹¹Ndi bitagbaa, binúmbaa samindi binñaabaa bilama, bambagi míira wi ma bansaanti. Saantina wi ma bagaadni a waati ma. Yaa ngette bambaa nsaante, bari wiyn Haala ma, wee wi nsaante. ¹²Iyoo, hali mbi númi aduuli hilli ma, fo andan hilli ma hi ma hatin a ñí Yéesu, a binyósni ftoofe, sam bihabma. Hali nnúm mbi hilli ma a binyósi ftoofi ma,

sam bihabma. Nbi nfíti bifaafam bàa ma. Binambà nùm a binyósni ftoofe sam bihabbà. ¹³ Biñan ma bindúba nloobaa a bboori biinda, bari, hínoo híni njétina an gwili ge sów, he nɔal.

Mtúnba mdaŋ Yérusalem

¹⁴ «Bari, ndi bawéeti wi ma nwóotir bjéte a hódin Haala hala ma wii ttin janga ga, samindi basiimi wi ma bagaraŋni, hínoo híni gína a fnɔigin Yúda, sam udéti uta a ggongo. ¹⁵ Hí ma gína a hódi a téda, so udét. Umbaa tta yyaata a hódi samindi ujódti gwil. ¹⁶ Hínoo híni uwéetini a fnjinne samindi umbaa tta nɔóodu ujódti mdugdugi biindi ma a ɔaale. ¹⁷ Haan! Bigii ñefe ngi binyerni nbi a waatí we, bég mbóo ndaani. ¹⁸ Sam basag Haala ma samindi gwili go mbagi gitile teente a waatin délu undaŋ. ¹⁹ Bari bríibun gilee ge, be nyoofi bríibun gilee ma gindúba, títa a mtíitin yo ma, am mo, am bbindiŋ. ²⁰ Ndi Haalaa wwaaji gilee ge, halaa ttin ɔal. Bari, a bboorim bigi ma Haala ma jógni, anwaajadbà gilee ma. ²¹ Ndi biyaabà: "Binate, Gristi ma ho" fo "Gristi ma héle;" bambagibà haɛ. ²² Yaa Gristi bilaj ngi bihítin Haala bilaj mbinte. Ndi bigaɛ, bingéd biñan gwili glete ngi taal uyaante, samindi biñan ma haɛibà. Wil uraaba ndi bimada ge, sam bindógdoog bigi ma Haala ma yaani bigilli. ²³ Bari baa ma, yaana gboonje. Nsaantibaa gwili ma ndúba jandi gwili go ngitile.

²⁴⁻²⁵ «Bari a gilee ge, ndi gwilina abóo undaŋ ma sów, gsembe ma gína a haala ma ndúba nyíngale, léyi ma nɔati mméeyi btída. Bdiindi maa ttin ha jjaar.

Gbuuti ma gína a haala ma ngóbite. ²⁶ Mma bimbiita ñí, Mbin antiimbi. Inwalte ngi nmíl ngi gimmada gindan ngi ginfanan Haala ma. ²⁷ Inhíti bihítin Haala ma gína a téda, samindi bisujuri biñan ma, bigi ma Haala ma yaani bigilli ma, a ffoda. Bingégbà a gtongon gtahlan feri ma ma ndúba, a ffilin feri ma fndúba, samindi bimadabà sujurra a ffoda.

Btaalni bta bfig

²⁸ « Iyoo, sam bahíili btaalim bfig ma. Ndi babiita grayi ma nati glelleeja, gyalin glibi, mdúufi yóy, sam bahúri yaa waatin ñúñuwe ma teegu. ²⁹ Habe, ndi babiita gwili géle nyaale, sam bahúri yaa waatí wiinda ma teegu. Waammú ingati. ³⁰ Fnse, gwili ge ndúba, bluus be, bee ttin diisi jandi gwili ge nyaali ndúba. ³¹ Feri ma fndúba ngi gwilim boji

ma ɗdúba ngi gwilin tédi ma ɗdúba, ge mmadi, bari bsaanti biinda, bee ttim madi. Wínoo wíni nsaantin, ungatile.

Wertim biñaŋ ma

« ³² Bari, a bboorin flee fe, a waatí we, an ganti ngi halaa ttúr. Bihítin Haala a tédi ma bindúba, hollaa ttúr waatí ma. Ñí, mbini ma, ii ttúr waatí ma. Baaban ñaŋ ha atídi húr waatí we. ³³ Bari tugnalna, yaana gboonje, yaa baa ttúr waatí ma ingati. ³⁴ Iyoo, ugím bo njali ma ubiitam bo hali nlúutay. Anñaati biyaati bigilli ma gyaatim bàa ma. Hínoo híni anñaamati byaati billi. Hii bsúmbuuti, anñaama byaati billi ma. Anyaama: "Uɗati ñín, samindi uwerte, umbagi ñuu. ³⁵ - ³⁶ Baa ma fana, samindi bawerte, hali mbagi ñuu. Sam bagí mñíne btída. Ambagibaa wéeta a gñuu. Yaa baa ttúr waatí ma ateengin ñaali ma mbinte, njuuma yo, gimanda a ñuugi yo, gguguruti bidaanti yo, buɗi uñaani yo. Ammada gaɗi waatoo waatí, samindi ambagibaa wéeta a gñuu. ³⁷ Wi mee inyaabaa wee wi inyaa biñaŋ ma bindúba, "sam bañín."»

14

Bfeerem bihotin gítim bsín

¹ Iyoo, uɗati glee gsíbi, jandi feeti ma ngati. Feeti we, we gí wi ma ngí nwuuntandi mo flee ma Haala ñaltin yo Biyísrayel ma Yéjibt wembe. Bintuug feeti we Bñaltí. Ngi feeti wolo, wii fmbúuro ma hetta ngaade wi ma mbun lígirin fí ma. Jandi gfeeti gsíbi gembe ngati, we bihotin gíti bindaŋni bsínn Haala

bémbege ngi binhíhiili gsaanti gjímmín bémbege, bége ga a gegni bbabbatíle bolo, njal ma bimbi teeg taga Yéesu hembe a fsuwe, binamma mbi hab. ² Bingeg bbabbatíle bolo, bari biyaa: «Bâmbaginama tag a gleen gfeeti ma, sam biñan ma mbagi raay, samindi fana ntúnba mbagi gí ngi biñan ma.» Hama bisaantu.

Gisúulin gariban a bgona Yéesu

³ Iyoo, mma bito Betani. Bigat a baalna Simon hi ma gín yo, adugje. Bima bigína a ffomte, wa anín holi binte. Agat. Agíti ngi girafan garban gimegsati ngi flaagí ffiyy ma bintuug “alíbat.” Gariban we bintuugi “nard.” Sunjin wí ma sati ndaani. Wa anín he yóbodti an adaan gata. Mma adasi fladín girafa ma. Mma asúuli garban ma a bgona Yéesu ma. ⁴ Bima biñan ma biitan we, bigolla raaw. Wilaa ttibà sùm. Biyaa: «Wi tígani awaasti gariban wo? ⁵ Amadawi ge to gaandana, samindi amada gitini nguuntin glee ggeme ggabim biyaaɗ, ananwi wundi ge binjaba ma.» We bitoonma. ⁶ Bari Yéesu ma yaabà: «Wi tígani bambóotimati habe? Yísnama. Ayaani gboonje. ⁷ Yaa bagí ngi binjaba waatoo waatí. Bangí ngi bà títi mo am blúti. Waatoo waatí raambaa, bamadabà daange. Bari ngi ñí ho, baa ttin gína a ffoda bbindin. ⁸ Ayaa wi ma amadan yaa. Amégsimegsi liiti wiinda ma jandi binðébní mo. ⁹ Fnse, a ffilóo ffil binnaanti ginúmli giboonji giinda ma, binwuunti fana wi ma anín ho yaanim bo.

¹⁰ Iyoo, Yúdas Yísgariyot, gíni adoona Yéesu holo, he too butim bihotin gíti bindan ni bsínn Haala

bémbege. Asaanti nambà, njal ma ambi hala Yéesu gilaante. ¹¹ Bima bisiimni wee ma, glo ñaanbà ndaani. Biyaama: «Flee ma unyaa habe, bâmbina guunta. Iyoo, umaa wi atoo géggegi bfeere bolo, sa ahal Yéesu gilaante.

Yéesu wom suufin feetim Bbaltí ngi bidoon bigilli ma

(Sam ugaran Byaantin gidan 12)

¹² Iyoo, a flee fntiiti fii feeti fmbúur maa ttin ngaade wi ma mbun lígirin fí ma, gíni flee ma bingín hab mo mbin saají, hii sadan Bbaltí wembe, flee fe, we bidoonina Yéesu bémbege ñaama be yaa: «Gilla raanan, samindi bâbare síiman wii feetim Bbaltí, so uwomte?» Wee wi biñaama. ¹³ We he yaa ngi bindoon bisíbi bigilli bémbege, ayaa: «Sam batoo bójin Yérusalem. Hédi ma banwéeti alaanti holo, he yindi fdúngi, fii wéde. Ndi bagat haj, sam bahotindi ngi hí ma.» Ayaabà: ¹⁴ «Ndi babiita, anyaat a ñaali wolo, sam batoo, banan saanti ngi ateengin ñaali wembe, banamma nyaa: "Anhíhiili ma yaana yaa: «Gilla hódí ma gín, wi ma ubaretinin, sa nwomte síiman wii feetim Bbaltí ma ngi bidoon bigiinda ma?" Wee wi bajanga ñaana ateengin ñaali wembe.» Haama wi Yéesu saantibà, sam biyaa. ¹⁵ Atígbà saant hat yaa: «Ndi basaantima habe, angédiba hódu undan wolo, wi ma gíni a tate unsíbilin hódí wembe, a wi ma bimegesim be gboonji ndaani fan fan. Sam babare feeti ma hédi ma.» Wee wi asaanti bidoon bisíbi bémbege. ¹⁶ Iyoo, bima bisiimni we undúba, umaa wi bitów, bitoo nan bóji ma. Bima bigatini hédi ma, biwéeti nan, gwili

ma gíw, njali ma Yéesu ma saantimbà bembe. Mma bibare síimaŋ ma, wii feetim Bɔaltí, njali ma he saantim bà bembe, sam biyaa.

¹⁷ Bima gimanda ma gaŋin, mma Yéesu ma gaŋ ngi bindoon bijímmín ngi bisíbi bigilli ma. ¹⁸ Iyoo, bima bigíni mmeese a ffomte ma, Yéesu ma yaabà yaa: «Insaanti fnse, a baa ma gí mbo a ffomte ngi ñí ma, fe gí fo: Holo ma mbin nhala gilaante.» Wee wi asaantibà.

¹⁹ Bima bisiimni we, umaa wi fiiñi haabà ndaani. Awoda awoda a bàmba bége gama ɓaa yaa: «Ngette ñí hi ga?» Hama biɓaama awoda awoda.

²⁰ Awéligi nanbà yaa: «He ngí holo a baa bijímmín ngi bisíbi ma. Hi ma gíni a gtúdni fmbúuro ma ngi ñí a gibool giwoda, he ma hi ngí hi ma mbi nhala gilaanta a baa ma.» Wee wi awéligibà. ²¹ Atígbà saanti yaa: «Ño gíni Mbina ntiimbi, ñí mbi lóoda, njali ma Haala saantim bembe yo a Bsaanti billi ma. Bari alaanti ma mbi nhala gilaante, he mbi ríibuna dé! Wil mmatir ge, alaanti hembe gee nna nge teeg déele.» Wee wi undúba Yéesu saanti bindoon bigilli bémbege.

Suufin giyeengiyeenjin gilóodna Yéesu

²² Bima bitígni a ffomte fe, mma Yéesu ma jóɗ fmbúur. A baarati nan fe ma Haala. Bima a baaratini Haala, asów, mma aɓuɗɗurfi, aña nanfi bidoonɗi bigilli ma, ayaa nanbà: «Mmana! Liiti wiinda ma wo.» Hama asaant a bboorni fmbúuro fembe. ²³ Mma ajóɗ nan gibelin lísa. Bima abaaratini hat Haala ma, aña nanbà wi, hínoo híni a bà ma, he siigi nduulu a wí ma. ²⁴ Mma ayaabà yaa: «Gsaam giinda ma go, gii sembin fnhalíri

ffaamin Haala ma, gi ma bimbi waasa a gii bboorim biñaŋ fmbúŋ.» Hamma wi asaant a bboorin lísi wembe. ²⁵ Atígbà saant hat yaa: «Insaanti fnse, ii ttin ha siigi lísa, an ndaan siigna uhaame a flamin Haala ma.» Hamma wi asaantibà. ²⁶ Iyoo, bima asaantimbà, asówle, mma birib gribin giríingan Haala golo, bitoo nan a fgongo ma bintuug fgongon Ólife wembe.

Gisaantina Yéesu njali ma Bbiyeer nbéelima

²⁷ Iyoo, mma Yéesu ma yaabà: «Baa ma bindúba, bandéti. Banyísni awoda. Yaa btaali be gí bsafle a bsaantin Haala ma: "Haala yaa ambi rosa adógtini gsaají. Mma gsaagí ma nlaslasndi bindúba." Habe asaanti yo. ²⁸ Bari ndi nwiinŋti mo, inhotibaa Galilee.» ²⁹ We Bbiyeeri ma yaama: «An ganti bindéti bindúba, ñoo ttin déti.» ³⁰ We Yéesu ma yaama: «Insaantina wil uwoda. Mo, jandi gguguruuti ma ndaanti msíbil, unbéelni nhabí.» ³¹ We Bbiyeeri ma ŋaati ndaani, ayaama: «An ganti inlóod mo ngi hú ma, ii ttin loona.» Bàa ma bindúba, hínoo híni he saanti hamma.

Yéesu sag Haala a Gésemane

³² Iyoo, Yéesu ngi bindoon bigilli ma gaŋi nan a ffili folo bintuug Gétsemane Bima bigatini héd ma, mma Yéesu saantibà yaa: «Títtana meese hando. Into bsagin Haala.» Wee wi asaantibà.

³³ Mma wi anúm Bbíyeer, ngi Jag, ngi Yísaŋ, sam bidiis ngi hí nduulu. Iyoo, bidiis nan nduulu, umaa wi wiyina Yéesu maa tta ggaade gijete giwoda, gifiire gindan ngi gimmiira gindan tagma ndaani fana. ³⁴ Mma asaantibà yaa: «Fiiñi haani ndaani dé! an fnsítin

haba. Ayaa: «Sam ban̄ate hando, бага а нб́еef. » We wi Ýeesu saanti b́embege.

³⁵ Mma adiisi nduulu, aǵobi nan а boja, asag nan Haala. Ayaa, wil uraama, ndi wee ma bi teeg, sa ambagi bi ŕibu bŕibu mdaŋ, bima mbi gaṭa ngi hí. ³⁶ A fsaga filli fembe, ayaa yaa: «Aba Faafan ḡaŋ, hú ma mada yaa wílu wil wo. So uyaant́ini gibeli bŕibu mdaŋ bo. Bari so umbagi yaa gifuun̄i giinda, so uyaa gifuun̄i giinde.» Wee wi Ýeesu sag Haala.

³⁷ Mma ańóodu. Awéeti nan bidoon̄ baab́i bigilli b́embege, biǵina а b́uu. Mma aḡaa Bb́iyeer, ayaa: «Símón, uga а b́uu ga? Ngeendi uu ggiti gjif, samindi uḡ́eef waat́i uduulu droŋ ndeembe?» ³⁸ Ayaabà: «Wilina, banan sag Haala, sam bambagi ǵoba а gṭaaǵi, nda Aẃula Awooy nń́inń́inbaa. Giiń́im baa ma naŋu, bari gliitim baa maa ggaadi sembe.» Wee wi asaantibà.

³⁹ Mma atoo hat́ide, asag nan Haala, njali ma asagmam bembe. ⁴⁰ Mma atoo ńóode а bidoon̄i bigilli b́embege hat, а wéeti nan b́embege а b́uu hat. Ggítim bà ma léb ndaani. Haan̄, bee ttúur, njali ma binsaantima. Umaa wi he ńóodu.

⁴¹ Bari bima abitin ńóodi mhabali ma, mma asaantibà yaa: «Bat́ig ǵi ge а b́uu ga?» Ayaabà: «Iyoo, we sówu! Waat́i ma teegu. Nń́inna, nń́i ma ǵini mbin antiimbi, holla halni gilaante, inga а gjifim biṭaaǵi.» Ayaabà: ⁴² «Luusna, bâtoona. Nń́inna, alaanti ma mbi tin hala gilaante, hí ma ho.» Habe wi Ýeesu saantu.

Bitag Yéesu ma

⁴³ Iyoo, waatí ma atígni a fnsaante fembe, Yúdas, gíni adoonni ma a bijímmín ngi bisíbi bémbege, he gatu. Agat ngi fmbúnm biñan, gítini ngi gjatí ngi ggúlfa. Fmbúnm biñan bémbege, bihotin gíti bindan bsínn Haala, ngi binhíhiili gsaanti gjímmín gembe, ngi bindan ma, bég bà hítibà, sam bitag Yéesu hembe. ⁴⁴ Hi ma halmani gilaante, he saantite fmbúnm biñan fembe, njandi bége mbinte ngi hí, njali ma angédimbà, hi ma bijangan taga, ayaa yaa: «Hi ma bambiita mo, intóy, ntoota a hala glo gilli gembe, he ma hi bantagi. Sam batag he ma, banamma núm gboonje, banamma nḡéef fana.» Hamma Yúdas saanti fmbúnm biñan fembe. ⁴⁵ Iyoo, waatí waatí ma Yúdas gatu, mma ajetu a gítina Yéesu, asúmman, ayaa: «Anhíhiila andan!» Atoo nan, atoo ntoota ngi hí njéjin jéje. Adiiis nan. ⁴⁶ Umaa wi fmbúnm biñan bémbege tag he ma, bitagma nan, bidaadí. ⁴⁷ Bari hola a bigi ma maarani gtagi gilli gembe, he yaantíti fgúlfa filli ma, aros nanfi atagat gidanna ahotin gíti andan ni bsínn Haala, gítini ngi fmbún fembe, adaarma nan gilo ngi fgúlfa filli fembe. ⁴⁸ Iyoo, Yéesu he du? He baa fmbúnm bitagani bémbege yaa: «Bayaandi yaa, bajanga tteeg ge bini ga? Baninn tag ngi gjatí ngi ggúlfa, njali ma uyaandi yaa, ngi ge afúntana andan ga?» ⁴⁹ Ayaabà: «Flée flée ngíngibaa a hódin Haala, ngaabaa híhhiili bsaantini ma, bari baa ttin nnene tag.» Ayaabà: «Bari wo gitilu, san wi ma Haala saantin yo a bsaanti bsafnat billi ma, san we gitile waabo.» Hamma wi asaantibà.

⁵⁰ Bima we gitilini, haan, bindoon bigilli ma yismate haj ngi fmbúŋm biñaŋ ma. Bége déti nan ngi fiiñi ffaay fndaŋ. ⁵¹ Alaanti holo halini fmangi ftída, he hotindu ngi Yéesu ma. Fmbúŋm biñaŋ bémbege yaa, bintag he ma fana, ⁵² bari he ma fana détu. Ajéji fiinji dé, an fmangani ma €adéti nan gluunta gtída.

Binúm Yéesu gintóoftoofi ma

⁵³ Iyoo, fmbúŋm biñaŋ bémbege núm Yéesu ma a hódina ahotin gíti andaŋni bsínn Haala. Héd ma bihotin gíti bsínn Haala bindúba, ngi binhíhiili gsaanti gjímmín gembe, ngi bilaanti bindaŋ ma sújurru. ⁵⁴ Bbíyeer hembe, he ndoonṭebàm be, bari adaajiri ngi bà nduulu. Ayaati nan a fñaanin ßaalna ahotin gíti andaŋni bsínn Haala hembe. Hédi ma ameesu ngi bißéef bémbege, aga yídde a gßatin gjoole.

⁵⁵ Iyoo, wi biyaani ngi Yéesu? Iyoo, bihotin gíti bindaŋni bsínn Haala ngi bilaanti bindaŋ ma bindúba, bége ga a ngéggegi, sam bigiti hi ma nsaant uwooy a bboorin he ma, samindi bigiti bsín, sam birantíma a gilóode. Biga a géggegin hembe, bari bee mma giti, ⁵⁶ gaatu bigolla fmbúŋ ma lajadma, bari gsaantim bà ma joondu. ⁵⁷ Bigolla luus nan, bilajadma nan, biyaanan yaa: ⁵⁸ «Bâsiim bembe Yéesu saanti yaa, hí dí hi yaa, ambi wooti hódin Haala wommu, biñaŋ ma megesni. Ayaa, ndi ayaa habe an glee ggabí, ambi jetína wolla, wi maa tta mmegsile.» Hamma wi biyaa, Yéesu saantu. ⁵⁹ Bari haande fana gsaantim bà ma jóondu.

⁶⁰ Mma ahotin gíti andaŋni bsínn Haala luus a gítim bà ma bindúba, aßaa nan Yéesu yaa: «Uu ggaade bsaant,

bi ma unwéligi biñan bógi ga?» ⁶¹ Hamma wi aɓaama bari hee wwéligi ganti ngi mbooda ma túj. Mma ahotin gíti andan̄ni bsínn Haala hembe ɓaama hat, ayaa: «Hú ma hi gí Gríst ma ga, gíni Mbin Haala, hi ma biñan ngín lébti mo ga? Ugí he ma ga?» Hamma wi aɓaama. ⁶² Umaa wi he wéligima, he yaama nan yaa: «Oon, ñí ma hi gí he ma. Bambi biita ñi ma, gíni Mbin Haala, bambim biitana mmeese a fjif fómtina Ateengin Sembe gwili ma ndúba. Bambi mbiitana fana, imbite ga a bbin a nmíl a téda.» Hamma wi awéligima.

⁶³ Umaa wi ahotin gíti andan̄ni bsínn Haala hembe ɓaas gwili bbali gilli ma ngi fiiñi fraay fndañ, asaanti nan biñan ma yaa: «Bâa tta fuñ ginséediyam biñan bigolla waabo! ⁶⁴ Baa bógi siim bsaanti bwooy billi ma a bboorin Haala. Halla banyaay waabo?» Hamma wi asaantu biñan ma. Wee ma wi biyal ginraantíni ma, yaa biyaa yaa, fondi bibima hab. ⁶⁵ Mma bigolla a bà ma yal, bintofaaj a hí ma, mma bileetu fjúmni ma, bigaama rosot. Biyaama nan yaa: «Saant uñaane, hila rosnan?» Mma biɓéef ma tagma, bigaama daafat. Hamma wi biyaa ngi Yéesu hembe.

Gibéelina Bbiyeerina Yéesu

⁶⁶ Iyoo, Bbiyeer ma, bima agína a ferin ɓaale ma, we afúli holo gat haj. He ga ayaatina bgoni bihótin gítim bsínin Haala ma. ⁶⁷ Awéeti Bbiyeeri ma ga yídde a gjoole, a ferin nɓaali ma . Añínma. Wa ayaama: «Iyoo, hú ma fana, ugíti ge ngi Yéesu ma, hiin Nasaret.» ⁶⁸ We Bbiyeeri ma yaama: «Hani, ii ttúr wi ma usaantini.»

Mma Bbiyeeri ma luus ata a gindídi. Bima agína a gindídi ma, gugguruuti ma daantú. ⁶⁹Wa afúli ma luus hatíde. Ayaa ngi bigi ma maarani: «Ho, agadu.» ⁷⁰Bbiyeeri ma loo hatíde. Aa nnaŋ. Mma biñaŋ ma maarani, bég yaa ngi Bbiyeeri ma: «Uwómmu, ugadu. Yaa Galíle mo uyaantite. Unsaanti njam biñaŋn Galíle.» ⁷¹Bbiyeeri ma yaabà: «Hani» Ayaabà: «Ndi habe ugí mo, sam Haala, Haala ma habni. Ii ttúr saanti hali ma bansaanti.» Mma ayali angatale. ⁷²Awaatí waatí ma gugguruuti ma daanti hatíde. Bima gugguruuti ma daantin, mma Bbiyeeri ma wuuntu wi ma Yéesu ma saantiman. Ayaama: "Jandi gugguruuti ma ndaanti msibil unlooni nhabí." Mma ayali anriiji.

15

Binúm Yéesu Bílat

¹ Iyoo, alúti ngi mñaan, bihotin gíti bindaɲni bsínn Haala bémbege, ngi binhíihiili toonnan Haala gémbe, ngi bilaanti bindaɲ bémbege, ngi bilaanti bigolla bindúba gíni bihotin gíti bindúba, bége sújurru bindúba, biyaa nan bbabbaɬílim bà ma a bboorin wi ma binyaani ngi Yéesu hembe. Bihal nan he ma, binúmma nan a halana ahotin gíti fbangon Yúda fembe, hi bintuugma Bbílat. Binúmma a halana Bílat hembe, agí nan a gjifin he ma. ² Mma he ɖaa Yéesu yaa: «Hú ma hi ga Alamim Bijúwif ga?» Wee wi aɖaama. Mma he wéligima, ayaa: «Ooɲ, ñí ma hi.» Wee wi awéligima.

³ Umaa wi bihotin gítí bindaɲni bsínn Haala bémbege saanti suɲe uwooy fmbún a bboorna Yéesu hembe. ⁴ Mma Bílat ɖaama yaa: «Uu ggaade fwéligí ga?» Uu ssiim suɲe uwooy fmbún a bboori biindi ga? Wee wi aɖaama, ⁵ bari aa mma wéligi fereɲ hat. Ugí mbo hee wwéligi fereɲ, be baatí Bílat hembe.

Biyísi Yéesu a ftoofe, biyaa ajanga lóoda

⁶ Iyoo, feetóo feetí, wi Baltí bembe, Bílat ngi yís mo abaɲaɬ awoda holla, hi ma biñaɲ fmbún ngi nmo, san he yísma. ⁷ Húri yaa, alaanti holo, hi ma bibaɲni a hódu uwooy, bintuugma Barabas, he ga a hódu uwooy ngi bigolla, bigi ma suumni, sam bijód flam ma. Bége hab biñaɲ bigolla a suum wolo ngi flamim bà ma. ⁸ Iyoo, fmbúnm biñaɲ ma toota Bílat hembe, biɖaama nan yaa: «So uyaa, njali ma ungín yaa mo feetóo feet, wi Baltí bembe.» Wee wi bisagma.

⁹ Bima he siimni wee ma, mma ayaa: «Wilu uraabaa, san nyís Alamam Bijúwif hembe ga?» Wee wi aḁaabà ¹⁰gaatu ahúru gimoonimooni ma t́ingan, bihotin gíti bindaḁni bsínn Haala númmati hí. ¹¹ Bari bihotin gítini bsínn Haala bémbege saabút fmbúḁm biñaḁ bémbege, sam bībaandi Barabas hembe, sa ayís he ma, ngette Yéesu hi. ¹² Umaa wi aḁaabà yaa: «Wooto, halla inyaa ngi hí ma batuugim be, gíni Alamam Bijúwif bémbege?» Wee wi Bílat hembe ḁaa fmbúḁm biñaḁ bémbege. ¹³ Mma biḁaati ndaaní, biwéligima nan yaa: «Fawu gjif gilli ma ngi giinji ma a fta ma, bibantambilni.» Hama wi biḁaatu. ¹⁴ Umaa wi Bílat yaabà yaa: «Wi t́ingani basaantite habe? Wilu uwooy wila ayaani?» Hama wi abari biḁaati ndaaní, am bidiisirit, biyaa nan hat ḁtéegi: «Fawu gjif gilli ma ngi giinj gilli ma a fta ma bibantambilni!» Hama wi biḁaatu. ¹⁵ Wee ma wi Bílat hembe naḁu, wi ma fmbúḁm biñaḁ bémbege sagman. Wee wi ayís Barabas hembe. Umaa wi ayaa ngi bisoras bigilli bémbege, sam birosoti Yéesu hembe ngi gyúbud, binan too fawu gjif gilli ma ngi giinji ma a fta ma bibantambílni bembe.

Bisuraas ma too Yéesu, bilufmanan fana

¹⁶ Iyoo, umaa wi bisuraas bémbege ma núm Yéesu ma a hódína ahotin gíti fbango fembe ginhódi. Bisooḁti nan bisuraas bigolla bindúba. ¹⁷ Bitúm nan Yéesu bsabadoor bolo, gíni bsamba bwédim batu. Biyaama nan fbaagin gilama fyuwe, bilaagúrni, a bgo billi ma. Wee wi gí ginraarraatím bà ma a bboorin he ma. ¹⁸ Bima bitúmman fbaagí fembe, umaa wi gí yaa, biyal binsúm

he ma, biyaama: «Níisene, hú ho, Alamim Bijúwif ho! San Haala ugúudí!» Hamma wi bindúwama a giraarraatím bà gembe. ¹⁹ Biga a rosot bgo billi ma ngi gjatí, bintufaja a hí fana, bigaama gúde ngi giraarraatí njalin ginlébti. Wee wi undúba biyaw. ²⁰ Bima bisówlini giraarratín he ma, biwaagma nan bsabadoor bsamba bembe, bitúmma nan gwili bbale gilli ma hat. Umaa wi bi yaantímate a hódi wembe, binúmmati nan a fñaane, sam bito faw gjif gilli ma ngi giinj gilli ma a fta ma bibantambílni.

Bifawu Yéesu a fta ma

²¹ Iyoo, a btoom bà ma biwéeti alaanti holo bintuugima Símon, gíni halim bóji wolo bintuug Síren. Húri yaa, he gí faafana Alegstrandré ngi Rúfus. Biwéeti alaanti hembe yaantite a fnjinne. Bima biwéetiman haandembe, umaa wi bége rúurruutima ngi sembe, saŋ he bag fta fbantambílnaƞ fembe, a fi ma biteeg nfawa Yéesu hembe. ²² Binúm nan Yéesu ma a ffil ma bintuug Golgota, gíni ffilin ginfuunti bgo ma. ²³ Bima bigatini hédi ma, holla he yaa, anwunma ge lísi ma, gíni ngi mmas bolo bintuug meer, sa asiigiwi, sa ambagi siim liitu uraay. Bari aa wwi siigi. ²⁴ Umaa wi bifaw gjif gilli ma ngi giinji ma a fta fbantambílnaƞ fembe. Bima bifawni gjif gilli ma ngi giinj ma a fta fembe, bisów, bijéti nan fta fembe a boja. Biyaa bembe, bisów, mma bigóbir nan, sam bigiti hi ma nteeni bjódni gwili bbale gilli gembe. ²⁵ Flee famba, waatín tañile usate, wee ma wi gí waatí ma, bifawni gjif gilli gembe ngi giinji gembe a fta fembe. ²⁶ Bisaf nan

sunne willi wolo, wi ma tǵngani bifawmate a fta fembe habe. Wi ma bisafni, wee wi gí yaa: "Alamin Bijúwif." Húri yaa, bifawuma a fta fembe, gaatu ayaa mbe, aga Alamin Bijúwif bémbege. ²⁷ Flee famba bifawu nan a gta gbantambilnat gsíbi golla bifúntane bisíbi bigolla, holla a fjif fomtina Yéesu ma, holla gí nan a fjif ffawulan he ma.

²⁹ Iyoo, biñan ma diisni haandembe, bége wíiga gom bàa ma, binlúfutima, bimbunjama, biyaa: «Uyaa, unwooti ge hódin Haala, unanwi jétu uhaame a glee ggabí.

³⁰ Iyoo, ðali, u tti nan wal a fta fbantambílnat fomu!» Hamma wi bilúfutima. ³¹ Hamma wi fana bihotin gíti bindan ni bsínn Haala, ngi binhíhiili gsaant gjímmín bége fana raarraatí Yéesu ma, bisaantindu yaa: «Aðal bigolla, bari aa mmada Eli hí ma fan ma.»

³² Biyaa: «Gríst ma, gíni Alamin Biyísrayel ma, he janga teeg wala a fta fbantambílnat fo, samindi bānamma nha!» Hamma wi biraarraatíma. Bifúntane bisíbí bigolla bémbege, bigi ma bifawuni a gta golla gembe ngi Yéesu, bége fana nlúfutima.

Gilóodna Yéesu

³³ Iyoo, bima léy ma gatini a bgo, mma brúm mdañ ma leetu fbango ma fndúba. Be wúflu, an léy ma ntéda a fjúm fan fan. ³⁴ A waatí ma léy ma ntéde bembe a fjúm, mma Yéesu ñaat ngi fladí fndañ, ayaa: «Haala hiinda, Haala hiinda, wi tǵngani uyístini?» Hamma wi añaatu.

³⁵ Bigolo, bigi ma maarani hédi ma, bége siim, wi ma asaantin, biyaa nan yaa: «Siimnama, aga a gisoogna Eli hembe, gin yo ahúri gbinin gíti holo.» Habe wi

bége saantu. ³⁶ Holla a bà ma jódti nan fñúmbara, atoomti nanfi a bineeger, alaagúruti nanfi a fjatí, atoo nan ngi fí hala ma Yéesu gíni a fta fembe. Mma atúmfi a bsúmn he ma, saŋ he nad bineeger wembe.

Bima ayaani habe, asaanti nan biñan ma yaa:

«Yoonŋtana, bambi biitana, ndi mo Éli hembe mbite bina, sa awalte he ma a fta fbantambilnaŋ fómму.»

Hamma wi asaantu. ³⁷ Umaa wi Yéesu ŋaat ndaani, ayaa:

«Nsówlu.» Wee ma wi gí gilóodi gilli ma.

³⁸ Iyoo, huri yaa, waatí ma a lóodni, umaa wi bbay bembe gíni a hódin Haala wembe, byalte ginŋaase, títa a téda an a boja. Ngette hal he ŋaasbi, be ma btída loŋ ŋaasu haambe. ³⁹ Iyoo, ahotin gítim bisuraas geme, he gí bjete, aga a ñínirré ngi Yéesu, waatí ma he lóodni. Abiita, njal ma he lóodni, mma ayaa: «Fnse fi, alaanti ho, he gí Mbin Haala.» Hamma wi asaantu.

⁴⁰ Iyoo, binín bigolla gí bjeta haj gidaaji nduulu. Bég ga ñín gilóodi gilli ma gindúba. Holla a bà ma bintuug Marí, hi bójim Magdala, holla bintuug Salóme, holla bintuug Marí, gíni nnana Jag, gíni aduuluna Yoses. Bà binín baabí bémbege maarandu haj.

⁴¹ Bége doonglu bembe ngi Yéesu, bima he gíni bójin Galilé wembe a bgúudin he ma. Bidaangi he fana. Binín bigolla fmbún fana ga aj, bigi ma bintim bembe Yérusalem ngi hí ma.

Ginbébna Yéesu

⁴² - ⁴³ Iyoo, flee famba, fi ma bāntuugna gihuula gindan, njuuma ma, mma alaanta andan holo gaŋu, hi ma biñan ma haŋin. Hi bintuug Yísif, hiim bójin

Arimaté. He ga a byoonni flaman Haala. Húri yaa, flee famba, fe gí, jandi fleen gyébi ngati. Iyoo, he gati ngi mdíñ fiiñi mdaŋ, añoom, an agati ngi Bílat hembe. Agat ngi hí, asagma nan sumina Yéesu wembe.

⁴⁴ Bima Bílat hembe siimni yaa, Yéesu hembe, he lóodu an waatí diis, be baatímati ndaani. Umaa wi asoogta ahotin gítim bisuraas geme hembe. Asoogmate, he binti nan. Bima he gatini ngi hí, he ñaama nan, ndi mo fnse fi yaa, Yéesu lóodu, an waatí diis. ⁴⁵ Mma ahotin gítim bisoras hembe wéligima nan yaa: «Ooŋ.» Bima he siimni we, mma añaa Yísif hembe bsín, sa awalti sumina Yéesu ma a fta fbantambílnat fembe.

⁴⁶ Umaa wi Yísif hembe too wúsi ñoomin giḃébini ma uhiyy líg. Bima awústini ñoomi wembe, mma atoo gat a halana Yéesu, gini a fta fbantambílnat fembe, awalti nan sumini ma. Bima awaltinwí, asów, aleeti nanwí ngi ñoomu uhiyy líg wembe, atoo nanwi suw a ftiili folo, fi ma bitifni a glaagí golo. Abégilti nan flaagí fndaŋ a bsúmm búutin ftiili fembe. ⁴⁷ Iyoo, Marí hiim bójim Magdala wembe ngi Marí, nnana Yoses hembe, bége bà biita hala ma Yísif hembe suwni sumina Yéesu wembe. Hama wi gí gilóodina Yéesu gembe ngi giḃébini ma.

16

Bwiina Yéesu

¹ Iyoo, bima flee gyébi ma diisni, wee wi Marí hiim bójim Magdala hembe, ngi Salóme hembe, ngi Marí, gíni nnana Jag hembe, bég too wúsi gwili golo, gi ma binyooga a sumini ma, gíni ngi faɲu usúme. ² Iyoo, alúti ma ngi mñaan, fii flee fntiiti fiin lóogun wembe, waatí ma léyi ma nsíti mbarena gɔun, wee wi bita a ftiili fembe. ³ A btoom bà ma, bisaantindu yaa: «Hila ntoobân yaantadni flaagí fndaɲ fembe a bsúmm búuti ftiili fembe?» Wee ma wi bég saantindita a bsín btóotintim bà bembe ta a ftiili fembe.

⁴ Bari bima bigatini hédi ma, biñín ftiili fembe, haan, biwéeti flaagí fembe, fe bégila a bsúmm búutin ftiili fembe. Húri yaa, flébi ndaani faɲ faɲ. ⁵ Iyoo, biyaati nan a ftiili fembe. Bima biyaatina a fe ma, biwéeti atasi holla gí mmeesa a fjif ffómtí, hi ma túblini gwili ggiiy. Bima bibiitan he ma, we baatíba ndaani dé! ⁶ Wee wi he yaabà yaa: «Sam be mba tti baa baatí. Bagíti bo a gégni Yéesu ma, hiim bójin Nasaret, hi ma bifawuni gjif gilli ma ngi giinɲ a fta fbantambilnaɛ fembe. He wiingite. Aa tta ggí hando. Ñinna gboonje hala ma birinɲi sumini ma.» ⁷ Atasi hembe tígbà saant yaa: «Téna, banan too saant Bbíyeer hembe, ngi bidoogna Yéesu bigolla. Banam bà yaa yaa, "Yéesu ma ɲhotibaa a btoon Galíle. Hédi ma bantooma wéetina, njal ma asaantimbaa bembe."» Hama wi atasi hembe saanti binín baabí bémbege. ⁸ Bima bisiimni wee ma, umaa wi biyaantita a ftiili fembe, búngitinan

ndétí, gaatu gigoli gindan tagbâ ndaani, am biɓenebi!
Bee wwuuntandi hal wil, gaatu gigoli tagbâ ndaani.

Gihútilina Yéesu a Mari

⁹ Iyoo, fléy fntíiti fiin lóogun wembe, alúti ma ngi mñaan, bima Yéesu ma wiintim be, wee wi agédlu Marí ma, gíni anín ma gítini bójim Magdala wembe. Uhúri yaa, he ma hi gí hi ma Yéesu yaantím bembe bidoonina Awúla Awooy faajingooda bémbege. He hi agédlu mtíiti ma tɪŋ. ¹⁰ Bima agédlini Marí hembe, wee wi he too saanti bidoonɪ bigilli bémbege. Bari awéeti bémbege nríijidi Yéesu ma. ¹¹ Bari bima bisiimni, wi ma Marí he saantim bà, yaa Yéesu ma wiingte, agédlinan he ma, bég aa ttag bsaanti billi ma fnse, biɓéelima.

¹² Iyoo, bima we diisni, Yéesu gédlu bidoonɪ bisíbi bigilli ma a gigédli golo, bima bége gína a btoo fnjinne. ¹³ Bima bi biitaman, umaa wi bége ɲóodu, sam bitoo ɓantir bigolla bémbege, biɲattim be, bari béga aa ttag bsaantim bà ma fnse.

Yéesu hútili a bigilli ma bidoonɪ bijímmín nga awodi

¹⁴ Iyoo, bima we diisni hat, wee ma wi Yéesu he gédlu bidoonɪ bijímmín ngi uwodi ma bindúba. We wéeti, bégí ma, biga a ffomte. Mma ajelegatibà a bboorni bsatim bgom bàa ma, ngi hettan gaadi ggaatim bà ma, gaatu bee ttag bsaanti ma fnse, bima bigolla saantim bà bembe, bima bibiitaman títí waatí ma awiintin.

¹⁵ Mma ayaanan bà yaa: «Sam batoo bjaaju bjaaja a feri ma fndúba, banan too ɓantir ginúmli giboonje, gíni wi ma ñí, Yéesu yaani, samindi inɓal biɲan gtaagím bà ma. Sam basaanti gembe híno híni Haala megesni.»

Wee wi asaantibà, bima agédlim bà, bima awiingitina a gilóode gilli ma.

Mjóodna Yéesu a Haala

¹⁶ Hínoo híni hatim mo, he binlíba a wéde, ha nɔal. Hínoo híni aa ttin hati mo, he nta a gjoole.

¹⁷ Indaangi bigi ma nhatini, sam biñaŋ ma húri yaa ñí mee hítibà. Ftuugi fiinda bimbese búuli biwooy, binsaante a gsaanti gber, bii ggín híili gí, ¹⁸ bintagi gyítim bol ngi gjif, bii ttin dumbà, binsiig ta uwooy, bari wee ttiin yaabà wiloolo. Bindíd biñaŋ bisaage ngi gjifim bàa ma, bég nyeti.

¹⁹ Iyoo, bima Yéesu, ateengim bâan ma, saantin habe asów, mma aŋóoda a Haala, ato meesa a fjif ffómti filli ma. ²⁰ Bàa bége luus, bito, a ffilin feri ma fndúba. Binsaanti ginúmli giboonjina Yéesu. Gimmadana Yéesu, ateengim bâan ma, ngí ngi bà. Anyaati ngi bà ma. Haloo hali bintoo ma a ffilin feri ma fndúba, angéd biñaŋ ma yaa, bsaantim bàa ma gí bsaantin Haala.